

OIKEUSPOLIITTINEN TUTKIMUSLAITOS

TOIMINTAKERTOMUS  
2005

Helsinki 2006

ISSN 0357-1564  
HAKAPAINO OY, HELSINKI 2006

# SISÄLLYS

1	Johdon katsaus .....	1
2	Tehtävät, organisaatio ja toimitilat .....	4
2.1	Tehtävät.....	4
2.2	Organisaatio .....	4
2.2.1	Johtokunta.....	5
2.2.2	Tutkimusyksiköt.....	5
2.2.3	Henkilöstökokous, yhteistoiminta .....	5
2.3	Toimitilat.....	6
3	Tuloksellisuuden kuvaus .....	7
3.1	Toiminnan vaikuttavuus.....	7
3.2	Toiminnallinen tuloksellisuus.....	9
3.2.1	Toiminnan määrällistä tarkastelua.....	9
3.2.2	Tuotokset .....	11
3.2.3	Talous sekä toiminnallinen tehokkuus ja sen kehitys .....	22
3.2.4	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen .....	28
4	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma .....	34
	Allekirjoitukset.....	35
LIITTEET		
	Liite I: Julkaisut 2005 .....	36
	I.1 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja .....	36
	I.2 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja.....	37
	I.3 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen muut julkaisut.....	38
	I.4 Muut kirjoitukset.....	38
2	Liite II: Henkilökunnan muu toiminta.....	43
	II.5 Luottamustoimet ja asiantuntijatehtävät .....	43
	II.6 Esitelmät kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa.....	48
	II.7 Muu osallistuminen kansainvälisiin seminaareihin ja kokouksiin .....	50
	II.8 Esitelmät ja luennot kotimaisissa tilaisuuksissa .....	51
	II.9 Yliopistoyhteistyö (luento-opetus kohdassa II.8) .....	57
	Liite III: Kirjasto .....	58
	Liite IV: Henkilöstö .....	59
	Sammandrag.....	60



## 1 JOHDON KATSAUS

Laitoksen tulostavoitteet vuodelle 2005 liittyvät rikollisuusmuutosten sekä eräiden keskeisten lainuudistusten seurantaan ja arviointiin.

Rikollisuustutkimuksen puolella on kokonaisrikollisuuden perusseuranan ohella painotettu väkivaltarikollisuuden, nuorisoriikollisuuden ja uusintarikollisuuden teemoja. Maahanmuuttajat rikoksenteijöinä ja uhreina sekä alkoholin käytön ja kulutuksen yhteys väkivaltaan ovat niinkään olleet tarkastelujen kohteina. Seuraamusjärjestelmätutkimuksissa on tarkasteltu muun muassa syyntakeettomien seuraamusjärjestelmää sekä kontrollijärjestelmän toimintaa ja rangaistuskäytäntöjä huumausaine- ja raiskausrikoksissa. Rikollisuuskontrollia, kriminaalipolitiikkaa ja rikosten torjuntaa koskevia tutkimustuloksia on julkaistu niin kansallisissa kuin kansainvälisissäkin alan julkaisuissa. Rikollisuustilanteesta perustieto koottiin jälleen Rikollisuustilannekatsaukseen. Laitoksen laatima kartoitus rikosseuraamusalan tutkimuksesta Suomessa vahvisti jo entuudestaan tiedossa olevan ongelman: Alan tutkimus on pirstaloitunutta ja volyymiltaan vain murto-osa esimerkiksi Ruotsissa harjoitetun tutkimuksen määrästä.

Lainsäädännön seuranta- ja arviointitutkimuksissa painopistealueina ovat olleet oikeudellisia palveluita, tuomioistuinlaitosta, perheoikeudellisia kysymyksiä sekä tietosuojaa ja velkaongelmien hallintajärjestelmiä käsittelevät seuranta- ja arviointitutkimukset. Useilla seurantahankkeilla on kytkentöjä nykyiseen hallitusohjelmaan. Yhteistyötä on tiivistetty eri tavoin Helsingin ja Turun yliopistojen kanssa sekä yhteisten seminaarien että tutkimushankkeiden muodossa.

Laitos saavutti kaikki vuodelle 2005 asetetut keskeiset tulostavoitteensa. Toiminta on ollut paitsi tehokasta, myös taloudellista. Laitoksen tutkijoiden julkaisemien tutkimusnimikkeiden määrä ylittää selvästi vertailukelpoisten muiden sektoritutkimuslaitosten tason. Samalla laitoksen henkilötyövuoden kustannukset ovat muita laitoksia pienemmät.

\*

Laitoksen tutkimustoiminnan vaikuttavuus on näkynyt eduskuntatyössä ja useissa säädösvalmisteluhankkeissa. Tutkimus on ollut osaltaan virittämässä lukuisten eri alojen säädösvalmistelu- ja suunnitteluhankkeiden käynnistymistä. Tutkijoiden tiivis osallistuminen oikeusministeriön hallinnonalan ohjelma- ja strategiatyöhön on lisännyt tutkimustulosten oikeuspoliittista relevanssia ja käyttöastetta. Laitos on keskeisesti mukana myös kriminaalipolitiikkaa, kansalaisten oikeussuhteita sekä tuomioistuinlaitoksen kehittämistä koskevassa strategiatyössä. Säädösvalmisteluun vaikutettiin muun muassa mielenterveyslain kriminaalipotilaita koskevia säännöksiä tarkistavan työryhmän kautta. Vuoden aikana on myös osallistuttu sisäisen turvallisuuden

ohjelman seurantaan. Huumausainepolitiikkaan vaikutettiin osallistumalla kansainvälisen huumausaineyhteistyöryhmän työskentelyyn.

Kriminaalipolitiikkaan liittyvien asiantuntijatehtävien lisäksi laitos on ollut edustettuna myös velkaantumista ja maksuhäiriöitä sekä oikeusturvasasioita käsittelevissä toimielimissä. Tutkimuslaitos on ollut edustettuna myös kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa talous- ja velkaneuvonnan seurantaryhmässä. Oikeusturvaan liittyvää tutkimustietoa on välitetty lainvalmistelun käyttöön muun muassa oikeusministeriön oikeusturvapolitiikan strategiatiimin kautta. Kertomusvuonna osallistuttiin lisäksi neuvottelukunnan perhe-elämän oikeusturvaongelmia kartoittavan työryhmän toimintaan. Lisäksi laitoksella on ollut jäsen valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistyöryhmässä, Paremmen sääntelyn toimintaohjelman valmistelussa sekä sosiaali- ja terveysministeriön rikos- ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunnassa.

\*

Valtion tiede- ja teknologianeuvoston vuonna 2003 käynnistämä julkisen tutkimusjärjestelmän rakennearvio sai vuonna 2004 jatkoa selvitysmies Jussi Huttusen raportista. Raportissa suositettiin merkittävää resurssilisäystä sekä kriminologiseen että yleisen oikeuspolitiikan tutkimukseen. Samaa esitti vuonna 2005 valmistunut oikeusministeriön tilaama selvitysmiesraportti. Myös eduskunnan lakivaliokunta oli katsonut vuoden 2005 talousarvioehdotusta koskevassa lausunnossaan (LaVL 18/2004 vp.), että oikeusministeriön hallinnonalan tutkimusmäärärahojen suunnitelmallinen kasvattaminen pitäisi aloittaa jo vuoden 2005 talousarviossa ja lisärahoitus pitäisi osoittaa nimenomaan Oikeuspoliittiselle tutkimuslaitokselle.

Vuonna 2005 oikeusministeriön laitokselle suuntaama rahoitus kasvoi 6 % (reaalisesti 5,1 %). Vuonna 2006 budjettirahoitus säilyi sen sijaan vuoden 2005 tasolla (ja laski reaalisesti 0,3 %). Oikeusministeriö on kuitenkin 24.2.2006 antamassaan tiedotteessa kertonut tarkoituksistaan kasvattaa oikeuspoliittisen tutkimuksen resursseja. ”Tarkoitus on vahvistaa sekä Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkijaresursseja että lisätä tutkimusrahoitusta niillä aloilla, joilla on selvästi todettuja tutkimustarpeita.” Tämä onkin jo näkynyt suunnittelupanoksen kasvattamisena. Oikeusministeriö asetti 15.2.2006 tutkimus- ja kehittämistoiminnan ohjausryhmän valmistelemaan oikeusministeriön tutkimus- ja kehittämistoiminnan strategiaa.

\*

Arviointiraporteissa korostuvat myös tutkimusyhteistyön, monitieteisyyden ja tutkimuksen kansainvälistymisen tavoitteet. Laitos onkin viime vuosina tiivistänyt yhteistyötään yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Myös laitoksen kansainväliset yhteistyöverkostot ovat viime vuosina laajentuneet. Tutkimuslaitoksen henkilöstöllä oli 19 asiantuntijatehtävää erilaisissa lain-

valmistelu- ja suunnitteluelimissä. Näistä 11 liittyi suoranaisesti säädösvalmisteluun. Tutkimuslaitos oli edustettuna seitsemässätoista tutkimuksen, koulutuksen ja tilastoinnin ohjaus-, johto-, yhteistyö- ja seurantaryhmässä. Laitoksen henkilöstöllä oli 16 jäsenyyttä toimialan tieteellisten yhdistysten, säätiöiden ja muiden organisaatioiden johtoelimissä. Henkilöstöllä oli kertomusvuonna 19 julkaisuutoimintaan liittyvää luottamus- ja asiantuntijatehtävää kansallisissa ja kansainvälisissä julkaisuissa.

\*

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja -sarjassa ilmestyi 4 julkaisua ja Tutkimustiedonantoja-sarjassa 3 julkaisua. Kaikkiaan laitoksen tutkijat julkaisivat kertomusvuonna runsaat 76 tutkimusta, artikkelia ja kirjoitusta sekä pitivät 104 esitelmää tai alustusta, 84 kotimaassa ja 20 kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa. Lisäksi pidettiin kaikkiaan 43 luentokertaa.

Laitoksen yhteenlaskettu työmäärä, toimisto- ja avustava henkilökunta mukaan lukien, oli kertomusvuonna 22,5 henkilötyövuotta. Tutkimuslaitoksen kokonaisrahoitus oli 1 478 000 euroa. Valtion budjettirahoituksen osuus tästä oli 1 300 000 euroa.

*Tapio Lappi-Seppälä*  
*tutkimuslaitoksen johtaja*

## 2 TEHTÄVÄT, ORGANISAATIO JA TOIMITILAT

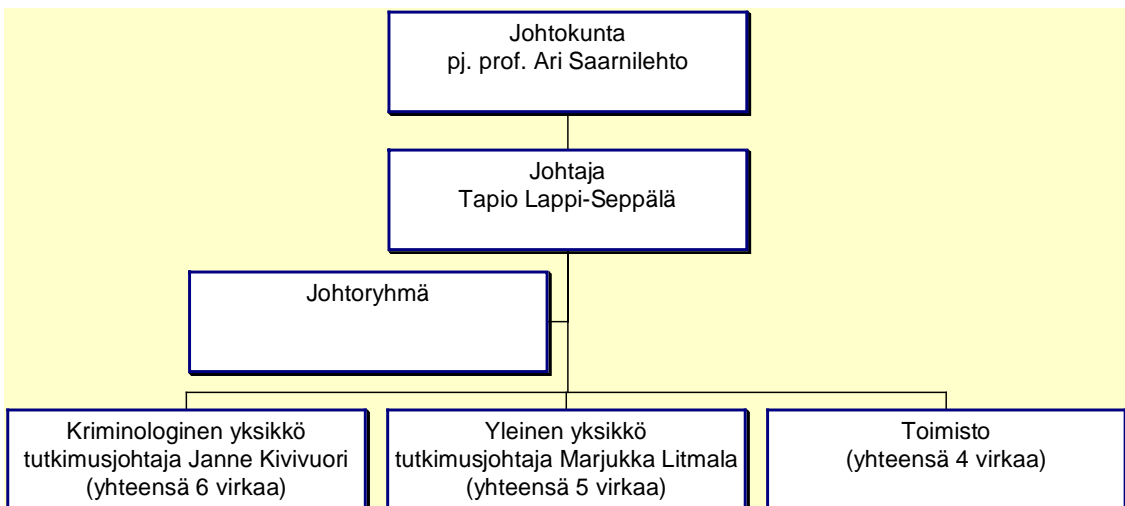
### 2.1 Tehtävät

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tehtävät on määritelty oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (51/1974) ja asetuksessa (1425/1991). Lain 1 §:n 2 momentin mukaan laitoksen tehtävänä on harjoittaa *puolueetonta oikeuspoliittista tutkimusta* ottaen huomioon lainvalmistelutyön vaatimat tutkimukset ja selvitykset sekä suorittaa sille asetuksella määrätyt tehtävät. Asetuksen mukaan laitoksen tehtävänä on lisäksi

- seurata koti- ja ulkomaista oikeuspoliittisen tutkimuksen kehitystä;
- ylläpitää ja edistää kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä oikeuspoliittisen tutkimuksen alalla;
- harjoittaa oikeuspoliittiseen tutkimukseen liittyvää julkaisutoimintaa; sekä
- suorittaa oikeusministeriön laitokselle antamat sen toimialaan kuuluvat tutkimus- ja selvitystehtävät (1 §).

Laitos toimii oikeusministeriön tulosohjauksessa, ja toimintaa ohjaavat myös oikeusministeriön strategiat sekä ministeriön ja tutkimuslaitoksen vuosittaiset tulossopimukset.

### 2.2 Organisaatio



### 2.2.1 Johtokunta

#### Johtokunnan jäsenet 2004—2007:

Professori Ari Saarnilehto (puheenjohtaja), Turun yliopisto  
 Poliisiylitarkastaja Seppo Kolehmainen (varapuheenjohtaja), SM  
 Tutkimuslaitoksen johtaja Tapio Lappi-Seppälä (viran puolesta)  
 Tutkija Kaijus Ervasti (henkilöstön edustaja)  
 Osastopäällikkö, hallitusneuvos Jarmo Littunen, OM  
 Professori Tarja Pösö, Tampereen yliopisto  
 Valtionsyyttäjä Päivi Hirvelä, Valtakunnansyyttäjänvirasto  
 Käräjätuomari Elina Haapasalo, Helsingin käräjäoikeus  
 Toiminnanjohtaja Pirkko Lahti, Suomen Mielenveysseura ry

Johtokunnan sihteeri  
 erikoistutkija (2.12.2005— hallintosihteeri) Risto Jaakkola

Tutkimuslaitoksella on valtioneuvoston nimittämä johtokunta, jonka tehtävänä on muun muassa ohjata, kehittää ja valvoa tutkimuslaitoksen toimintaa sekä tehdä ehdotukset tutkimuslaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmaksi. Johtokunta kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

### 2.2.2 Tutkimusyksiköt

Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa on kaksi tutkimusyksikköä: yleinen ja kriminologinen yksikkö. Lisäksi laitoksella on toimisto, joka vastaa laitoksen hallinnosta ja tietopalveluista. Tutkimuslaitoksessa oli johtajan ja tutkimusjohtajien virkojen lisäksi yleisessä yksikössä neljä, kriminologisessa yksikössä viisi ja toimistossa neljä virkaa. Lisäksi laitoksella työskenteli budjetti- ja ulkopuolisella rahoituksella palkattuja määräaikaista tutkijoita ja tutkimusavustajia.

Kriminologisen yksikön voimavaroista pääosa käytettiin rikollisuuden ja kriminaalipolitiikan osoittimien kehittämiseen ja rikollisuustilanteen seurantaan. Yleisessä yksikössä lainsäädännön toimivuuden sekä lainsäädäntöuudistusten seuranta vaativat pääosan voimavaroista.

### 2.2.3 Henkilöstökokous, yhteistoiminta

Yhteistoimintasopimuksen tarkoittamia asioita käsitellään koko henkilökunnalle tarkoitettussa henkilöstökokouksessa ja yhteistoimintaryhmässä. Henkilöstökokouksen puheenjohtajana toimi Hannu Niemi ja sihteerinä Heini Kainulainen. Henkilöstökokous kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

## 2.3 Toimitilat

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos toimii Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennialta vuokratuissa toimitiloissa Pitkäsillanrannalla, Hakaniemessä. Samoihin tiloihin on sijoittunut myös YK:n yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI. Tutkimuslaitoksen käytössä oleva pinta-ala on noin 820 m<sup>2</sup>.

### 3 TULOSELLISUUDEN KUVAUS

Vuodelle 2005 laaditussa valtion talousarvioesityksessä tutkimuslaitokselle asetettiin seuraavat tulostavoitteet:

”Oikeuspoliittisella tutkimuslaitoksella on päävastuu rikollisuuden määrää, laatua ja kehitystä koskevan tiedon tuottamisesta sekä keskeisten oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvien lainuudistusten seurannasta ja arvioinnista. Laitoksen tutkimus tukee oikeusministeriön lainvalmistelua ja tuottaa perustietoa oikeus- ja kriminaalipoliittikkaa koskevan yhteiskunnallisen suunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi.

Rikollisuustilanteen seurannassa kehitetään henkirikollisuuden seurantarjestelmää ja rikollisuuden alueellisia osoittimia sekä lisätään verkkotiedottamista. Rikollisuustutkimuksen erityispainotuksia ovat uusintarikollisuus ja nuorisorikollisuus, huumausainerikosten seuraamusjärjestelmän toimivuus sekä alkoholiolojen muutosten rikollisuusvaikutukset. Oikeusolot -projektissa tarkastellaan keskeisten oikeudellisten instituutioiden toimintaa sekä kansalaisten oikeusongelmia ja niiden ratkaisukeinoja. Jatketaan riitaprosessin ja oikeudenkäyntikulujen seurantaa. Kartoitetaan parisuhteen osapuolten varallisuussuhteita koskevan sääntelyn toimivuutta, luottotietojen tietosuojaa ja otetaan tutkittavaksi kansalaisten arkielämän kannalta keskeisiä lakiuudistuksia. Kansallisia ja kansainvälisiä tutkimusyhteyksiä lisätään. Maksullisella tutkimustoiminnalla pyritään jatkossakin hankkimaan viidesosa laitoksen kokonaismenoista.”

Näitä tulostavoitteita täsmennettiin ja tarkennettiin edelleen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen ja oikeusministeriön 23.11.2004 käymissä tulosneuvotteluissa. Oikeusministeriö vahvisti päätöksellään 1.3.2005 (OM 6/014/2005) neuvotteluiden tulostavoiteasiakirjojen mukaiset tulostavoitteet.

Seuraavassa tarkastellaan ensin koko laitoksen toiminnan vaikuttavuutta (3.1), sitten tuloksellisuutta ja yksittäisiä tuotoksia (3.2).

#### 3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Laitoksen toiminnan perustavoitteena on oikeuspoliittisen päätöksenteon tietopohjan vahvistaminen, erityisesti oikeusministeriön hallinnonalalla. Tutkimuksen vaikuttavuudessa on tällöin kyse tiedon läpäisykyvystä, sen tehokkaasta levittämisestä, sekä päätöksentekojärjestelmän kyvystä ottaa vastaan ja käyttää sille tarjottua tietoa.

Oikeuspoliittisen tutkimuksen vaikuttavuus ilmenee eri ulottuvuuksilla, mikä vaikeuttaa yksiselitteisten ja suorien indikaattorien kehittelyä. Vaikuttavuus voi ilmetä *yleisen tiedon tason kohoamisena ja väärinkäsitysten oikai-*

*semisena.* Aiempaa luotettavamman ja oikeasuhtaisemman kuvan antaminen rikollisuuskehityksestä on laitoksen piirissä kehitettyjen rikollisuuden mittareiden perustavoite. Ilman uhritutkimuksia ja itse ilmoitetun nuorisorikollisuuden mittauksia käsityksemme rikollisuuden tasosta ja kehityssuuntauksista olisikin toinen — virheellisempi — kuin mitä se nyt on.

Tutkimuksen vaikuttavuus ilmenee myös tilanteissa, joissa *lainuudistusten sisältöratkaisuja perustellaan tutkimustietoon viitaten.* Lainvalmisteluasiakirjoissa on yhä useammin suoria viittauksia laitoksen tutkimuksiin. Näitä löytyy mm. rikosoikeudellista seuraamusjärjestelmää, tuomioistuinlaitosta, velkahallintajärjestelmiä sekä julkisen oikeusavun kehittämistä koskevista valmisteluasiakirjoista. Laitoksen tutkijoita on kuultu eduskunnassa asiantuntijana lukuisten lakien valmistelussa. Laitoksen tutkimuksiin viitataan myös taajasti valtion tilintarkastajien kertomuksissa.

*Tutkijoiden osallistuminen erilaisten työryhmien- ja toimikuntien työhön* on usein julkaisuakin tehokkaampi tapa saattaa oikeuspoliittinen tieto hyödyttämään päätöksentekoa ja -suunnittelua. Laitoksen tutkijoilla on vuoden 2005 aikana ollut jäsenyyksiä ja puheenjohtajuuksia lukuisissa oikeusministeriön asettamissa säädösvalmisteluun ja oikeuspoliittiseen suunnitteluun liittyvissä työryhmissä, toimikunnissa ja neuvottelukunnissa. Erikseen on mainittava laitoksen tutkijoiden aktiivinen osallistuminen oikeusministeriön strategiatyöhön. Laitos on antanut merkittävän panoksen myös sisäisen turvallisuuden ohjelman ja väkivallan vähentämishojelman valmistelussa ja seurannassa. Oikeusturva-asiain neuvottelukunta on nojautunut työssään sekä toiminnastaan laatimissa kertomuksissaan näkyvästi laitoksen tutkimustietoihin.

Tutkijoiden osallistuminen lainkäyttöhenkilöstön koulutukseen erilaisten seminaarien, kurssien sekä hovioikeuspiirien laatuhankeiden yhteydessä on kanavoitunut tutkimustietoa lainsoveltamisen ja oikeudenkäytön tasoille.

Laitoksen julkaisema tutkimustieto kanavoituu median kautta myös osaksi yleistä oikeuspoliittista kansalaiskeskustelua. Laitos on ollut kokoonsa nähden näkyvästi esillä julkisessa sanassa. Oikeusolot-katsaus on esiintynyt myönteisinä mainintoina tai taustoittajana useiden keskeisten vaikuttajien oikeuspoliittisissa puheenvuoroissa.

Alan tutkimuksen tason ja osaamisen nostaminen sekä infrastruktuurin vahvistaminen ovat osa laitoksen tutkimuspoliittista tehtävää. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen panos oikeuspoliittisen tutkimuksen teorian ja menetelmien kehittäjänä on huomattava jo yksin sen vuoksi, että laitos on alallaan ainoa. Laitoksen tutkimus- ja henkilöstöpoliittisiin tavoitteisiin kuuluu laitoksen henkilökunnan tutkijakoulutuksen tukeminen. Puolet henkilöstöstä on väitellyt tohtoriksi tai suorittanut lisensiaattitutkinnon. Laitoksen asiantuntijoiden osallistuminen tutkimuksen ja tilastoinnin johto- ja ohjausryhmiin on lisännyt tutkijoiden ja asiantuntijoiden vuorovaikutusta, vahvistaen näin yhteistyömuotoja ja tutkimuksen tekemisen yleisiä edellytyksiä. Yhteistyön tiivistäminen yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa on myös vahvistanut laitoksen ja sen tutkimuksen omaa asemaa tutkimuskentällä.

Pääosa laitoksen tutkimuksista julkaistaan suomeksi, mikä vähentää vaikuttavuutta kansainvälisesti. Viittauksia laitoksen julkaisuihin löytyy kuitenkin sekä OECD:n että EU:n piirissä julkaistuista oikeuspolitiikan alan katsauksista.

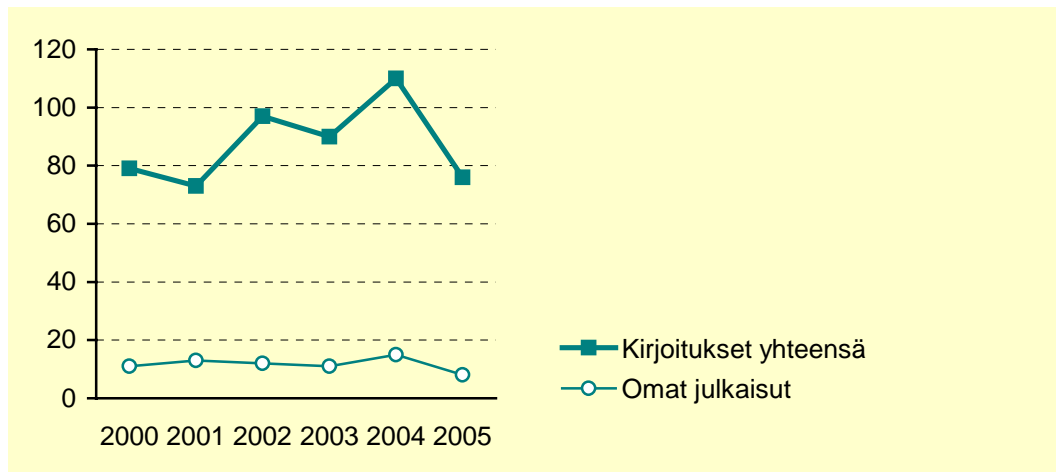
Tiedon saatavuus kohentaa vaikuttavuutta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tuottamaa tutkimustietoa välitetään tiedon käyttäjille monin eri tavoin. Tutkimustuloksia julkaistaan tieteellisissä julkaisusarjoissa, lehtiartikkeleissa, laitoksen www-sivuilla, erilaisissa koulutustilaisuuksissa, esitelmissä ja seminaareissa. Laitoksen tutkimuksia lähetettiin vapaakappaleina noin 200 kotimaiselle vastaanottajalle ja yli 30 ulkomaiselle kirjastolle tai tutkijalle. Research Report Summaries lähetettiin lisäksi noin 140 kohteeseen ja Rikollisuustilanne 2004 kotimaahan noin 460 vastaanottajalle ja ulkomaille noin 40 vastaanottajalle. Laitoksen kaikki julkaisut on julkaistu vuodesta 2004 lähtien laitoksen www-sivuilla.

## 3.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Seuraavassa toiminnallista tuloksellisuutta koskevassa jaksossa esitetään ensin määrällisiä tietoja laitoksen toiminnasta (3.2.1). Sen jälkeen esitellään yksityiskohtaiset tiedot tuotoksia koskevista tulostavoitteista ja niiden saavuttamisesta (3.2.2). Seuraavaksi (3.2.3) tarkastellaan taloutta ja toiminnallista tehokkuutta. Viimeisessä jaksossa esitellään laitoksen henkisten voimavarojen hallintaa (3.2.4).

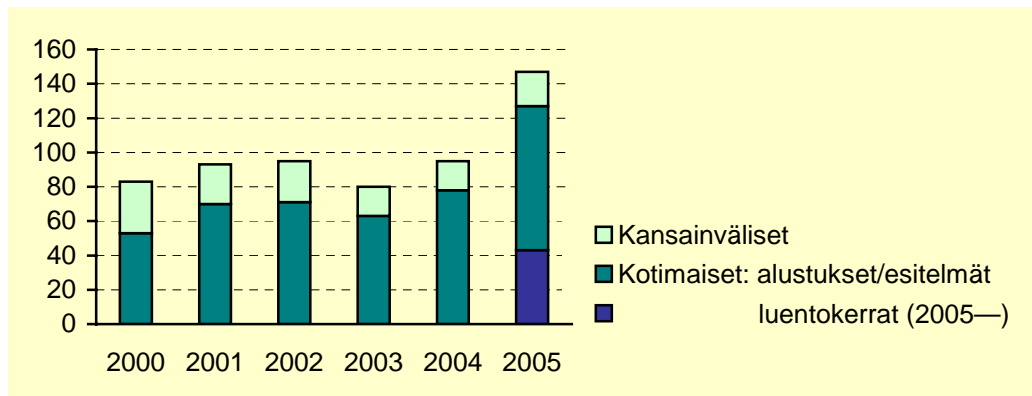
### 3.2.1 Toiminnan määrällistä tarkastelua

Tutkimustoiminnan tuloksellisuuden kuvaamisessa käytettäviin määrällisiin mittareihin liittyy joukko rajoitteita, puutteita ja virhemahdollisuuksia. Jo yksin vuositasolla nähtävät vaihtelut voivat olla seurausta hankkeiden erilaisesta jaksottumisesta ja projektikokojen vaihteluista (ks. tältä osin taloudellisuuden ja tuottavuuden mittaamisen yhteydessä jäljempänä sivulla 22 esitettyä). Seuraavat määrälliset tarkastelut ovat siten vain suuntaa antavia.



**Kuva 1** Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisut ja muut henkilöstön julkaisut 2000—2005

Toimintakertomuksen liitteessä I luetellaan kaikki kertomusvuoden aikana ilmestyneet julkaisut sekä henkilöstön julkaisemat artikkelit ja muut tutkimuslaitoksen toimialaan liittyvät kirjoitukset. Niitä on yhteensä 76, joista 16 artikkeleina Rikollisuustilanne-katsauksessa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja -sarjassa ilmestyi 4 julkaisua ja Tutkimustiedonantoja-sarjassa 3 julkaisua. Lisäksi julkaistiin laitoksen toimintakertomus, Research Report Summaries ja yksi verkkojulkaisu. Kirjoituksia ilmestyi kaikkiaan noin kolmannes edellisvuotta vähemmän.



**Kuva 2** Esitelmät 2000—2005

Tutkimuslaitoksen tutkijat pitivät kertomusvuonna 104 esitelmää tai alustusta, 84 kotimaassa ja 20 kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa. Lisäksi pidettiin kolme luentosarjaa, yhteensä 43 luentokertaa. Eduskunnan lakivaliokunnassa esitettiin kolme asiantuntijalausuntoa. Lisäksi laitoksen edustajia kuultiin muun sosiaali- ja terveysministeriön perhe- ja sosiaaliosaston sosiaalihuoltoryhmässä.

### 3.2.2 Tuotokset

#### TULOSTAVOITTEET (2005):

Tutkimuslaitos oli laatinut esityksen vuoden 2005 tutkimushankkeiksi (liite 2). Hyväksyttiin OPTULAn esitys vuoden 2005 tulostavoitteiksi.

Seuraavassa kuvataan yksityiskohtaisesti laitoksen toiminnan tuotoksia toimintasuunnitelman mukaisin ryhmittelyin.

## KRIMINOLOGINEN YKSIKKÖ

### Rikollisuustilanteen seuraaminen ja rikollisuuden osoittimien kehittäminen

#### TULOSTAVOITTEET (2005):

(B = budjettirahoitus,  
P = projektirahoitus,  
Y = yhteisrahoitus)

a) *Kokonaiskuva rikollisuustilanteesta.* Rikollisuustilanne 2004 pyritään julkaisemaan kesällä 2005. B

b) *Uhritutkimukset.* Vuosina 1980, 1988, 1993, 1997 ja 2003 kerätyt kansallisten uhritutkimusten aineistot ovat maamme merkittävin rikollisuus- ja pelkokehitystä kuvaava tietokanta. Laitos julkaisee vuoden 2005 aikana tutkimuksen, jossa on syventäviä analyysejä väestön turvallisuuskehityksestä. B

c) *Nuorisoriikollisuuskyselyt.* Laitos on toteuttanut kansallisen nuorisoriikollisuuskyselyn viidesti vuosina 1995—2004, ja syntynyt tietokanta muodostaa uhritutkimusten kaltaisen merkittävän kriminologi-

#### TOTEUTUMINEN:

Laitoksen vuosikirja *Rikollisuustilanne 2004* ilmestyi kesällä 2005 (julkaisu 215; artikkelit 15 ja 50).

Vuosien 1980—2003 väkivaltakehitystä luotaava tutkimus *Suomalaiset väkivallan uhreina* ilmestyi elokuussa (julkaisu 216). Yleisen väkivaltakehityksen lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin työpaikka- ja perheväkivallan kehitystä, maahanmuuttajien kokemaa väkivaltaa, väkivallan kehitystä eri tuloryhmissä sekä alkoholin osuutta väkivaltatilanteissa.

Vuoden aikana kriminologinen yksikkö osallistui myös uuden naisuhritutkimuksen suunnitteluun ja ohjausryhmään. Naisuhritutkimuksen aineiston keruu alkoi loppuvuodesta ja raportointivaiheeseen siirrytään maaliskuussa 2006.

(artikkelit 11 ja 12)

Kansallisen nuorisoriikollisuuskyselyn raportti *Nuorten rikoskäyttäytyminen 1995—2004* ilmestyi keväällä (julkaisu 214). Raportissa kuvattiin nuorten kokonaisrikollisuuden ke-

sen tutkimuslähteen. Vuoden 2005 aikana laitos julkaisee tutkimuksen, jossa tarkastellaan vuosien 1995—2004 kehitystä nuorten rikollisuudessa, nuorten uhrikokeumuksissa ja nuoriin kohdistuvassa kontrollissa. Vuoden 2005 lopussa kerätään kansainvälisen nuorisoriikollisuuskyselyn (ISR-2) aineisto, jonka raportointi ajoittuu 2006 puolelle. Y

*d) Henkirikosten seurantajärjestelmä* on kolmas OPTL:n käynnistämistä rikollisuuden osoitintajärjestelmistä kansallisten uhritutkimusten ja nuorisoriikollisuuskyselyjen ohella. Kyse on yhteishankkeesta Poliisiammattikorkeakoulun ja sisäasiainministeriön poliisiosaston kanssa. Vuoden 2005 aikana tietokannan tietoja raportoidaan. Raportoinnissa kehitetään internet-julkaisemista. B

*Mahdolliset hankkeet: \*e) Yritysuhrirykely.* Laitos pyrkii vuoden 2005 aikana toteuttamaan kansallisesti edustavan vähittäiskaupan yritysuhritutkimuksen. Rahoitusta on saatu SM:stä, RTN:lta sekä Kaupan Keskusliitolta. Rahoitusta luvattu 22 000 euroa, puuttuu vielä 13 000 euroa. Y

hitystä sekä tarkasteltiin sosiaalisen pääoman yhteyttä nuorten rikollisuuteen.

Kertomusvuonna kriminologinen yksikkö osallistui kansainvälisen nuorisoriikollisuuskyselyn (ISR-2) suunnitteluun. Aineiston keruu aloitettiin vuoden 2006 alussa.

(artikkelit 22, 23 ja 24)

Verkkoraportti ilmestyi laitoksen kotisivuilla toukokuussa. Ensimmäinen päivitys ilmestyi 1.2.2006. (artikkelit 20, 21, 28 ja 29)

Hankkeesta päätettiin luopua tulosneuvottelussa 23.11.2004.

## Rikollisuuden ajankohtaisteemoja

*a) Maahanmuuttajanuorten rikollisuus ja sen kontrolli.* Tutkimus on EU:n rahoittama vertailukartoitus (Suomi, Saksa, Italia), jonka Suomen osuudesta vastaavat Nuorisotutkimusverkosto ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Ulkopuolinen rahoitus (22 000 €) jakaantuu vuosille 2004—2005. Suomen raportti EU-projektille valmistuu kesällä 2005. Hankkeen tulokset raportoidaan tutkimuksena, jonka käsikirjoitus valmistuu vuoden 2005 joulukuussa. Y

*b) Sosiaalinen pääoma ja rikollisuus.* Tutkitaan sosiaalisen pääoman yhteyttä rikollisuuteen, ja

EU:lle raportointiin marraskuussa 2005 projektin päätöskongressissa ja EU-hankkeen raporttina 2006 alkupuolella. Hankkeen molempien tutkijoiden äitiyslomat saattavat viivästyttää suomenkielisen raportin valmistamista.

Toteutunut suunnitelman mukaisesti. Tulokset raportoitu julkaisun 214 yhteydessä sekä

missä määrin rikosuhrikokemukset vähentävät sosiaalista pääomaa ja luottamusta. Suomen Akatemia rahoittaa hankkeen. Tuloksia raportoidaan suomen kielellä kohdan I-c (nuorisorikollisuuskysely) yhteydessä. P

c) *Varusmiestutkimus*. Laitos selvittää vuoden 2005 aikana, onko mahdollista toistaa vuoden 1962 varusmiesten rikollisuuskysely, jotta saataisiin pitkän aikavälin trenditietoa kokonaisrikollisuuden kehityksestä. Laitoksen hallussa oleva vuoden 1962 aineisto muunnetaan elektroniseen muotoon vuoden 2005 aikana. B

d) *Alkoholin käytön ja kulutuksen yhteyttä väkivaltaan* selvitetään laitoksen omien tietokantojen sekä mahdollisuuksien mukaan sairaalarekisteritietojen perusteella. Tietoja raportoidaan joko Rikollisuustilanne-katsauksessa tai erillisenä raporttina vuoden 2005 loppuun mennessä. B

#### TULOSSOPIMUKSEN ULKOPUOLISET HANKKEET:

e) *Kotimaisen ja ulkomaisen kriminologisen tutkimuksen nykytilan esittely ja popularisointi*.

f) *Ihmiskaupan seuranta*

artikkelina *The association between social capital and juvenile crime*, joka ilmestyy *European Journal of Criminology* -lehdessä.

Vanhan aineiston muuntaminen elektroniseen muotoon käynnissä. Puolustusvoimat on myöntänyt tutkimusluvan uutta mittausta varten. Lomaketta testattiin Helsingin kutsunnoissa syksyllä 2005, varsinainen tutkimusaineisto kerätään 2006 syksyllä.

Luku Rikollisuustilanne-katsauksessa (julkaisu 215) sisälsi joitakin ennakkotietoja. Erillinen raportti ilmestyy vuoden 2006 alussa. (artikkelit 28 ja 29)

Suomalaista ja kansainvälistä kriminologista tutkimusta on esitelty artikkeleissa 13, 17, 47 ja 48.

Raportoitu artikkeleissa 30 ja 31.

## Kontrollijärjestelmän toiminta ja kriminaalipoliittisten uudistusten seuranta

a) *Rangaistuskäytäntö ja syyttämättä jättäminen*. Yleisseurantaa jatketaan tarpeen ja laitoksen resurssien mukaan. B

b) *Huumausainerikosuudistuksen seuranta*. Hankkeessa selvitetään huumausaineen käyttörikosta koskevan uudistuksen soveltamiskäytäntöä (mm. sakotus- ja syyttämättä jättämiskäytännöt, hoitoonohjaus sekä nuorten puhuttelu). Tutkimus

Seurantatietoja on raportoitu keväällä ja syksyllä tuomareille suunnatuissa seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa.

Raportti ilmestyy keväällä 2006.

valmistuu ja raportoidaan julkaisuna 2005 loppuun mennessä. B

c) *Uusintarikollisuus ja seuraamusten vaikuttavuus.* Laitos on käynnistänyt hankkeen jonka tavoitteena on vakiinnuttaa uusintarikollisuuden tutkimusohjelma tavalla, joka mahdollistaa seuraamusten vaikuttavuusarvioinnin. Vuoden 2005 tavoitteena on tutkimusaineiston luominen. Tietojen raportoinnin aikataulu riippuu siitä, saadaanko pyydetyt aineistot Tilastokeskukselta ja Rikosseuraamusvirastolta. Sopimushoitoseuraamuksen osalta tutkimuksen aikataulua määrittää myös uudistuksen kohtalo. B

d) *Kuntien rikosentorjuntahankkeet ja rikollisuustilanne.* Tutkimuksessa käytetään hyväksi yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa luotua kuntien rikollisuutta kuvaavaa tietokantaa. Tiedonanto ilmestyy vuoden 2005 alkupuolella.

e) *Syyntakeisuussäännöstö ja hoitojärjestelmät.* Selvitetään uusien syyntakeisuussäännösten soveltamiskäytäntöjä sekä hoitojärjestelmän toimintaa eri aineistojen avulla. STM tarjoutunut rahoittamaan osan tutkimuksesta (6 000 euroa). Valmistuu 2005. Y

f) *Sosiaalityön toimenpiteiden vaikuttavuus alle 15-vuotiaiden uusintarikollisuuteen.* Hankkeen tavoitteena on arvioida sosiaalityön toimien vaikuttavuutta uusintarikollisuuteen ja seurata nuorten rikosuria pitkittäisaineistolla. Hanke toteutetaan Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen, Helsingin tietokeskuksen ja Helsingin sosiaaliviraston yhteistyönä (työsuoritteina, ilman rahasiirtoja). Ajoitus 2005—2006. Toteutuminen edellyttää tutkimusluvan saamista (hakuprosessi käynnissä). Hankkeen yhteydessä kootaan tietoja, paljonko lapsia ja nuoria on laitoksissa rikosperusteista syistä. B

Aineisto saatu vuodenvaihteessa 2005/2006, tutkimusvaihe käynnistynyt.

Tuloksia raportoitu artikkelina *Think nationally, act locally: the municipal-level effects of the National crime prevention program in Finland* (European journal on criminal policy and research 2005, vol. 11; artikkeli 46).

Laajemmasta projektista luovuttiin rahoitusyistä. Jo kerättyjen aineistojen pohjalta laaditut analyysit julkaistiin artikkelina ja toimitettiin STM:n toimikunnalle. (artikkelit 27 ja 49)

Sosiaalityön vaikuttavuutta koskevan hankkeen aineisto saatiin vuoden 2006 alussa, joten tutkimusvaihe ja raportointi on vastaavasti siirtynyt vuosille 2006—2007.

Nuorten rikosperustaisen laitospopulaation arvioinnista tehtiin yhteistyösopimus Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa. Tutkimusryhmä toteutti 2005 esitutkimuksen hallinto-oikeuksien päätösten pohjalta. Menetelmä osoittautui toimivaksi, joten vuonna 2006 käynnistyy siihen nojaava laajempi tutkimus.

h) *Nuorisorangaistuksen seuranta- ja arviointihanke.* Hankkeessa seurataan nuorisorangaistusta edeltävän nuorisoprosessin vaiheita, tuomitsemiskäytäntöä ja nuorisorangaistuksen toimeenpanoa. Tutkimus käynnistyy vuoden 2005 aikana, mikäli Rikosseuraamusvirasto myöntää rahoituksen. Tulosten raportointia vuodesta 2006 alkaen. B

i) Julkaistaan talousrikosten rangaistuskäytäntöä koskeva raportti.

j) Arviointitutkimus Espoon perheväkivaltamallista ja siihen liittyvästä Lyömätön Linja –toimintamuodosta.

#### AIKAISEMMAT TULOSSOPIMUKSET:

k) *Raiskaus esitutkinnasta oikeuskäsittelyyn.* Laitoksen tiloissa toteutettava, mutta Helsingin yliopiston rahoitukseen pääasiallisesti perustuva hanke. Tutkimus tehdään myös yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Tutkimuksessa tarkastellaan raiskausta rikosprosessissa esitutkinnasta oikeudenkäyntiin. Aineistona vuoden 1999 rikosilmoitukset raiskauksista, kolmen eri paikkakunnan esitutkinta-aineistot, syyttäjien tekemät ratkaisut sekä poliisin, syyttäjien ja raiskauksien uhrien auttamiseen keskittyvien kriisi- ja tukihenkilöiden haastattelut.

#### TULOSSOPIMUKSEN ULKOPUOLISET HANKKEET:

l) *Rikosseuraamusalan tutkimus Suomessa*

Sopimus allekirjoitettu. Aineistojen keruu aloitettu. Tutkimus käynnistyi loppuvuonna tutkijan vapauduttua muista tehtävistä.

Käsikirjoitus editoitavana.

Tutkimusraportti julkaistaan keväällä 2006.

Hankkeen raportointi jatkui artikkeleilla 16 ja 18. Pääraportti on ilmestynyt jo vuonna 2004.

Laitos teki rikosseuraamusalan neuvottelukunnan rahoituksella kartoituksen rikosseuraamusalan tutkimuksesta Suomessa. Hanke on raportoitu tutkimustiedonannossa 66.

## YLEINEN YKSIKKÖ

### Oikeusolot

a) *Oikeusolojen perusseuranta.* Yleisen yksikön tutkimustoimintaa jäsentävänä sateenvarjohankkeena on oikeusolojen, yleisön oikeusongelmien ja niihin tarjolla olevien ratkaisukeinojen analyysi, seuranta ja kehittäminen. Hankkeessa on tuotettu tietoa oikeuslaitosta kohtaan tunnetusta luottamuksesta, yhdenvertaisuuden toteutumisesta, ihmisten oikeusongelmista ja niihin saadusta avusta. Sama kansalaisnäkökulman painotus leimaa useita yksikön käynnissä olevia hankkeita. Oikeusolot 2004 -katsaus raportoitu marraskuussa 2004 (julkaisu 210). Palautteen systemaattinen keruu ja seuraavan katsauksen suunnittelu käynnistyvät alkuvuodesta 2005 järjestettävällä asiantuntijaseminaarilla. Seuraava raportti julkaistaan syksyllä 2006.  
B

b) *Häädöt ja häädetyt.* Hankkeessa kartoitetaan tilastotietojen, tuomioistuini- ja ulosottoasiakirjojen sekä häädettyjen kokemusten avulla häätötilanteiden ja häädettyjen henkilöiden taustoja ja profiileja. Tutkimuksen rahoittavat YM, OM ja Helsingin kaupungin tietokeskus. Häätöjen määrästä ja lainsäädäntöpohjasta raportoitu Oikeusolot 2004 -katsauksessa. Tutkimus-käsikirjoitus viimeistelyssä, tulostus tammi-helmikuussa 2005.  
P

#### TULOSSOPIMUKSEN ULKOPUOLISET HANKKEET:

c) *Seminaarijulkaisu oikeudellisesta sääntelystä*

Seuraavan raportin suunnittelu käynnistynyt.  
(artikkelit 2, 3, 33, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44 ja 45)

Raportoitu, julkaisu 213. (artikkelit 42, 43, 44 ja 45)

Laitos järjesti oikeudellista sääntelyä käsittelevän seminaarin yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Raportoitu tutkimustiedonannossa 67.

## Oikeuslaitos

a) *Siviiliprosessin toimivuus.* Vuoden 2004 alkupuolella käynnistetyin hankkeen tarkoituksena on 1) päivittää siviiliprosessia koskevia perustietoja, 2) seurata siviiliprosessin kehitystä vertaamalla saatuja tuloksia vuotta 1995 koskevan tutkimuksen tuloksiin ja 3) arvioida vuosien 1999 ja 2003 uudistusten vaikutuksia siviiliprosessiin. Hanke edennyt suunnitelmien mukaan. Aineisto koottu, analysointi käynnissä. Ennakkotuloksia oikeudenkäyntikulujen kehityksestä raportoitu Oikeusolot 2004 -katsauksessa (julkaisu 210). Raportointi vuonna 2005. B

b) *Tuomareiden nimittämiskäytäntöä koskeva tutkimus.* Selvittää tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta. Tutkimuksen rahoittaa OM. Hanke edennyt suunnitelmien mukaan, aineisto nimittämisasiakirjoista vuosilta 2000—2004 kerätty, käsikirjoitus työn alla, valmistuu vuoden 2004 loppuun mennessä. Julkaisu tammi-helmikuussa 2005. P

c) *Oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimuksessa* tarkastellaan oikeusapu-uudistuksen toimivuutta. Hankkeen rahoittaa OM. Hankkeen I osaraportin käsikirjoitus viimeistelyssä, tulostuu marras-joulukuussa 2004 (julkaisu 211). Osaraportissa tarkastelussa asiamäärien, asiarakenteen ja asiakasrakenteen kehitys sekä keskeisten toimijoiden käsitykset oikeusapu-uudistuksen vaikutuksista. Aineisto kerätty oikeusturvavakuutuksia myöntäviltä vakuutusyhtiöiltä, tuomarikysely suunniteltu, aineistonkeruu joulukuussa 2004. Asiakkaille suunnattu kysely toteutetaan alkuvuodesta 2005. Loppuraportointi sopimuksen mukaan 2005. Tutkimussopimus kesäkuun 2005 loppuun. Hankkeen moniulotteisuuden ja mittavan aineistonkeruun ja -käsittelyn vuoksi projektia tarkoituksenmukaista jat-

Eteni suunnitelmien mukaan, raportoitu julkaisussa 217.

Suomen Asianajajaliiton julkaisema Defensor Legis -lehti myönsi hankkeen vastuututkijalle kirjoittajapalkinnon vuonna 2004 julkaistuista parhaista kirjoituksista.

(artikkelit 1—8)

Raportoitu, tutkimustiedonanto 65 ja artikkeli 19.

Ensimmäinen osio raportoitu, julkaisu 211. Jatkorahoitus vuoden 2005 loppuun sovittu. Edennyt suunnitelman mukaan.

(artikkelit 34 ja 38)

kaa vuoden 2005 loppuun. Lisärahoitus OM (6 kk). P

## Perheoikeus

*a) Ositus ja varallisuusjärjestelyt avioerossa.* Hankkeessa arvioidaan aviovarallisuusjärjestelmän toimivuutta selvittämällä eri aineistojen avulla varallisuusjärjestelyjen tosiasiallisia käytäntöjä avioeroissa. Tutkimuskohteina ovat mm. omaisuuden puolittamisperiaatteen toteutuminen, avioehdon merkitys sekä avioeron vaikutukset puolisoitten taloudelliseen asemaan. Tutkimus valmistuu 2006. Avioehtosopimusten kehitystä koskevia tuloksia raportoitu Oikeusolot 2004-katsauksessa (julkaisu 210). Hankeen empiirisen osion aineistotarpeet täsmennetään ja aineistonkeruu aloitetaan sen jälkeen, kun OM on täsmentänyt hallitusohjelmaan sisällytetyn selvityslupauksen tietotarpeita. B

*b) Lapsen elatusapua koskevan sääntelyn toimivuus.* Vuonna 2003 käynnistynyt hanke, jossa arvioidaan sosiaaliturva- ja väestötilastojen pohjalta elatusavun toimivuutta. Yksityisoikeudellinen elatusvastuu on korostunut entisestään mm. julkisen perhetuen reaalisen ostovoiman vähennyttyä ja yhden vanhemman perheiden lisääntyneenä. Hanke käynnissä, tulostus vuoden 2005 alussa. B

*c) Lapsen huoltoa koskevat riidat.* Tavoitteena on tuottaa perustietoa huoltoriitojen määrästä, yleisyydestä, prosessien kulusta, kestosta, osapuolten vaatimuksista, prosessien lopputuloksesta ja huoltoriitakierteestä. Tuottaa myös yleistä informaatiota hakemusasioiden käsittelystä, käytetystä oikeusavusta, oikeudenkäyntikulusta ja oikeudenkäymiskaaren vuonna 2003 voimaan tulleiden säännösten toimivuudesta. Käynnistyy vuoden 2005 alussa ja tulostuu vuoden

Hankesopimus OM, OPTL ja HY vuoden 2006 loppuun. Hanke käynnistetty, moniosainen aineistosuunnitelma laadittu, aineistojen keruu syksyllä 2005. Edennyt suunnitelman mukaan. Raportointi vuoden 2006 kuluessa. (artikkelit 36 ja 37)

Raportointi vuonna 2006.

Rahoitus sovittu 12 kuukaudeksi. Hankkeen käynnistyminen viivästyti potentiaalisen tutkijan rekrytoinnissa ilmenneiden ongelmien vuoksi. Käynnistynyt 1.8. Aineistojen keruu loka—joulukuussa 2005. Tulostuu 31.7.2006 mennessä.

2005—2006 vuodenvaihteessa, edellyttäen, että hankkeelle saadaan rahoitus. Projektirahoitusta (x 12 kk) on haettu OM:ltä. P

## Muut hankkeet: velkaongelmat ja tietosuojaja

a) *Tietosuojaja*. Tietosuojaan liittyvässä tutkimushankkeessa arvioidaan aihepiirin tietopohjaa ja empiirisen tiedon asemaa alan tutkimuksessa, tarkastellaan kansalaisten suhtautumista henkilötietojen käsittelyyn, arvioidaan tietosuojan ajankohtaisia ongelmia ja esitellään informaation sääntelyn kehitystä. Kansalaiskäsityksiä kartoittanut aineisto koossa, analysointi käynnissä. Tutkimus valmistuu 2005. B

b) *Velkaongelmien seurantajärjestelmä*. Yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa suunnitellaan velkaongelmien jatkuvaa seurantajärjestelmää. Velkahallintamittari kytkeytyy hallitusohjelman toteuttamiseen ja velkahallintaohjelman laatimiseksi asetetun oikeusministeriön toimeksiantoon. Suunnitelua ajoittuu edelleen vuodelle 2005, hanke käynnistyy TK:n ja OPTL:n yhteistyönä varsinaisesti vuonna 2006. Y

Osaraportointi julkaisuissa Oikeusolot 2004 (OPTL-julkaisu 210) ja Sirkiä & Muttilainen & Kangassalo & Nurmela; Suomalaisten viestintävalmiudet 2000-luvun vuorovaikutusyhteiskunnassa (Tilastokeskus, Katsauksia 2/2005). Käsikirjoitus valmistunut, raportointi vuoden 2006 alkupuoliskolla. (artikkeli 39)

Edennyt suunnitelmien mukaan.  
(artikkelit 40 ja 41)

## Asiantuntija- ja luottamustehtävät

**Lainvalmistelu ja suunnittelu.** Tutkimuslaitoksen henkilöstöllä oli 19 asiantuntijatehtävää erilaisissa lainvalmistelu- ja suunnitteluelimissä. Näistä 11 liittyi suoranaisesti säädösvalmisteluun.

Laitoksella oli jäsen oikeusministeriön kriminaalipoliittisessa strategiimissä sekä rikosentorjuntaneuvostossa. Säädösvalmisteluun vaikutettiin muun muassa mielenterveyslain kriminaalipotilaita koskevia säännöksiä tarkistavan työryhmän kautta. Vuoden aikana on myös osallistuttu sisäisen turvallisuuden ohjelman seurantaan. Huumausainepolitiikkaan vaikutettiin osallistumalla kansainvälisen huumausaineyhteistyöryhmän työskentelyyn. Työryhmä valmistelee muun muassa YK:ssa ja Euroopan neuvostossa käsiteltäviä huumausaineasioita.

Kriminaalipolitiikkaan liittyvien asiantuntijatehtävien lisäksi laitos on ollut edustettuna myös velkaantumista ja maksuhäiriöitä sekä oikeusturvasioita käsittelevissä toimielimissä. Laitoksella on ollut pysyvä asiantuntijajäsen oikeusministeriön velkahallintatyöryhmässä sekä asiantuntijajäsen velkasovintojen seurantaryhmässä. Tutkimuslaitos on ollut edustettuna myös kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa talous- ja velkaneuvonnan seurantaryhmässä. Lisäksi laitoksen erikoistutkija on oikeusministeriön strategiimin maksuhäiriöpolitiikkaa koskevan ryhmän laajemman kokoonpanon jäsen.

Oikeusturvaan liittyvää tutkimustietoa on välitetty lainvalmistelun käyttöön muun muassa oikeusministeriön oikeusturvapolitiikan strategiimin kautta, ja kaksi laitoksen virkamiestä on nimitetty oikeusturva-asiaiden neuvottelukunnan pysyviksi asiantuntijoiksi. Kertomusvuonna osallistuttiin lisäksi neuvottelukunnan perhe-elämän oikeusturvaongelmia kartoittavan työryhmän toimintaan. Lisäksi laitoksella on ollut jäsen valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistyöryhmässä (SÄKE-työryhmä), Paremman sääntelyn toimintaohjelman seurantaryhmässä sekä sosiaali- ja terveysministeriön rikos- ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunnassa.

**Tutkimusverkostot ja -ohjaus.** Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos oli kertomusvuonna edustettuna seitsemässätoista tutkimuksen, koulutuksen ja tilastoinnin ohjaus-, johto-, yhteistyö- ja seurantaryhmässä. Tutkimuslaitoksella oli edustaja Diakonia-ammattikorkeakoulun järjestämän jatkotutkinnon Päähteistä ja syrjäytymisestä -seurantaryhmässä sekä valtakunnallisen oikeustieteen tutkijakoulun OMY:n johtoryhmässä. Lisäksi osallistuttiin ”Incarcerating Children” (University of Luton & Humanistinen ammattikorkeakoulu), ”Suomalaiset ja tuleva tietoyhteiskunta” (Tilastokeskus), ”Inside the Outsiders” (EU), Parisuhdeprojekti (Väestöliitto), ”Oikeusturvan toteutuminen ja sen edellytykset Suomessa” (Suomen Akatemia) sekä poliisin tietoon tullut rasistinen rikollisuus 2003 (PAKK) -tutkimushankkeiden johtotai ohjausryhmiin sekä uuden naisuhritutkimuksen suunnittelu- ja ohjaus-

ryhmään. Laitos on ollut edustettuna myös sisäasiainministeriön tutkimuspoliittisessa neuvottelukunnassa, oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmässä sekä alkoholiverotuksen alentamisen yhteiskunnallisten vaikutusten seurantaryhmässä.

***Tieteelliset yhdistykset ja -säätiöt.*** Laitoksen henkilöstöllä oli 16 jäsenyyttä toimialan tieteellisten yhdistysten, säätiöiden ja muiden organisaatioiden johtoelimissä. Hallitus- tai muita johtoelinpaikkoja on kertomusvuonna ollut mm. seuraavissa yhteisöissä ja säätiöissä: Alkoholitutkimussäätiö, Confederation of Family Organisations in the European Community (COFACE), kansainvälisen rikosoikeus- ja vankeinhoitosäätiö IPPF, Naisten Linja Suomessa ry, Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi, Nuorisotutkimusseura, Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys (OYY), Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry, Suomen Kriminologistiyhdistys, Suomen Sovittelufoorumi ry ja Väestöliitto.

***Tieteellisen julkaisutoiminnan kehittäminen.*** Laitoksen tutkijat ovat osallistuneet toimialaan liittyvän julkaisutoiminnan kehittämiseen. Henkilöstöllä oli kertomusvuonna 19 julkaisutoimintaan liittyvää luottamus- ja asiantuntijatehtävää. Laitoksella on ollut jäseniä mm. Oikeus-lehden toimituksessa, Haaste-lehden toimitusneuvostossa, Youth Justice -lehden toimitusneuvostossa, Retfaerd-lehden toimituskunnassa sekä Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -lehden advisory boardissa. Lisäksi laitoksen tutkijat ovat toimineet kahdeksan eri lehden tai julkaisusarjan asiantuntijalukijoina (referee).

### 3.2.3 Talous sekä toiminnallinen tehokkuus ja sen kehitys

#### Talous

TULOSTAVOITTEET: (2005)

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen *tavoitetoimintamenotaso* vuodelle 2005 on 1.240.000 euroa (liite 3). Virastolle myönnetään vuoden 2005 toimintamäärärahaa 1.150.000 euroa ja lisäksi virastolla on käytettävissään vuodelta 2004 siirtyneet määrärahat.

Vuonna 2005 tutkimuslaitoksen kokonaisrahoitus oli tilinpäätöksen mukaan noin 1 478 000 euroa. Suurin osa rahoituksesta koostui valtion budjettirahoituksesta (1 300 252 euroa).

**Taulukko 1** Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rahoitus ja kulut 2003—2005

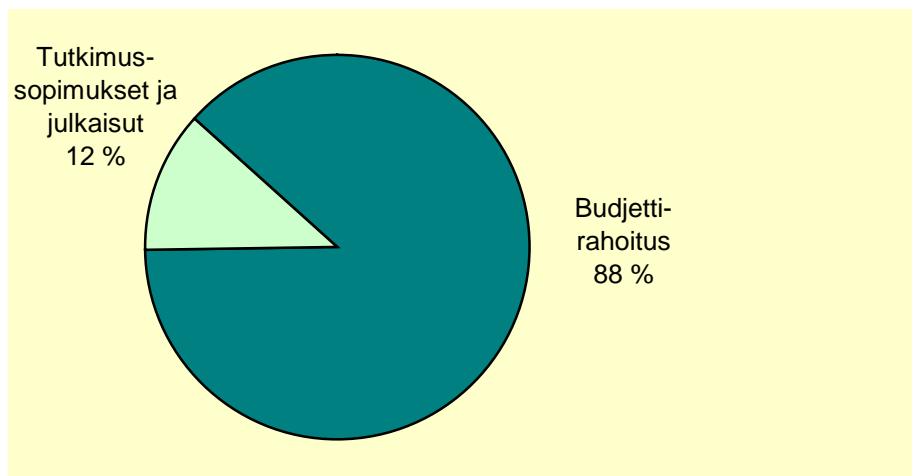
Toiminnan rahoitus (1 000 e)	2003	2004	2005
Budjettirahoitus	1 050	1 197	1 300
Tutkimussopimukset	332	229	175
Julkaisumyynti (maks.toim.)	3	6	3
<b>Yhteensä</b>	<b>1 385</b>	<b>1 432</b>	<b>1 478</b>

Toiminnan kulut (1 000 e)	2003	2004	2005
Palkat	921	945	1 013
Vuokrat	163	168	175
Muut kulut	145	168	162
<b>Yhteensä</b>	<b>1 229</b>	<b>1 281</b>	<b>1 350</b>

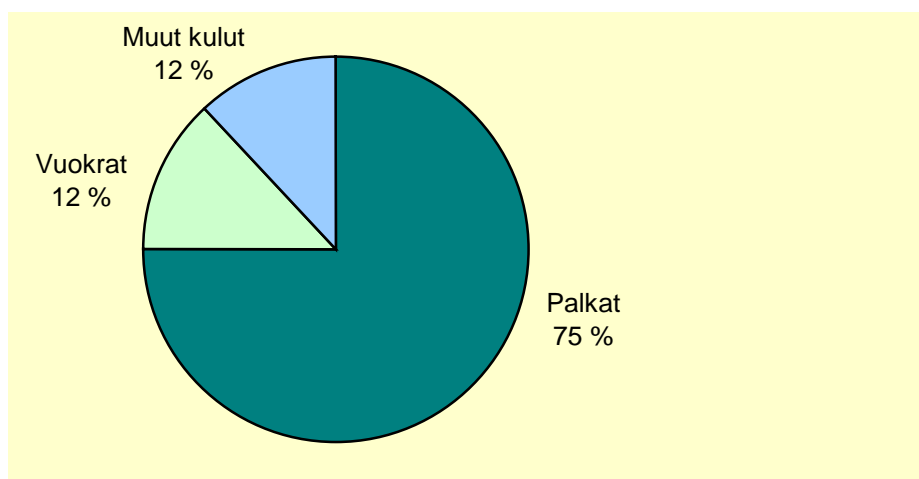
Ulkopuolisista tutkimussopimuksista saatiin 174 956 euroa, joka on 12 prosenttia kokonaisrahoituksesta. Lisäksi julkaisujen myynnistä saatiin tuloja 3 223 euroa. Ulkopuolista rahoitusta saatiin toimintavuoden aikana 14 179 euroa (8,6 %) tulossopimuksessa arvioitua enemmän, mikä nosti ulkopuolisen rahoituksen osuuden yhdellä prosenttiyksiköllä tulossopimuksessa arvioitua (11 %) suuremmaksi.

Nettotoimintamenot ilman vuodelle 2006 siirtyvää osuutta olivat 1 172 111 euroa, joka on 89,7 prosenttia tulossopimuksen mukaan käytettävissä olevista nettotoimintamenoista ja 94,5 prosenttia tulossopimuksen mukaisesta tavoitetoimintamenotasosta. Vuodelle 2006 määrärahoja siirtyi 128 141 euroa.



**Kuva 3** Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rahoitus 2005

Toimintavuoden kulut olivat 1 350 000 euroa, missä on kasvua 5,4 prosenttia. Suurin osa kuluista muodostui palkoista (1 013 000 euroa) ja vuokrista (175 000 euroa).



**Kuva 4** Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kulut 2005

Laitoksen omien toimintamenojen lisäksi laitoksella oli oikeus käyttää Suomen Akatemian myöntämiä määrärahoja ”Local community and School as Sources of Trust and Social Support of Adolescents” -tutkimushankkeeseen yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa. Hankkeesta syntyi toimintavuonna palkkakuluja 35 591,49 euroa, jotka on otettu huomioon jäljempänä arvioitaessa laitoksen taloudellisuutta.

## Resurssipohjan kehittäminen

TULOSTAVOITTEET (2005):

**Toiminnallinen tehokkuus**

— — Jatkossa pyritään edistämään selvitysmies Jussi Huttusen esityksiä laitoksen resurssipohjan kehittämisestä.

Tulosopimuksen mukaan tutkimuslaitoksen toiminnassa pyritään jatkossa edistämään selvitysmies Jussi Huttusen esityksiä laitoksen resurssipohjan kehittämisestä. Selvitysmiesraportin<sup>1</sup> mukaan

”Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen toimintamäärärahoja tulisi merkittävästi lisätä. Lisäresurssit tulisi käyttää sekä kriminologiseen että eri oikeudenalojen lainuudistusten seuranta- ja arviointitutkimukseen.” (s. 52)

Esityksen perusteluista käy ilmi, että lisästarve koskee nimenomaan laitoksen budjettirahoitusta. Tutkimus- ja kehittämismenojen osuus oikeusministeriön hallinnonalan budjetista vuonna 2005 oli 0,3 prosenttia, kun vastaava osuus koko valtioneuvoston piirissä on 4,5 prosenttia.

Raportin mukaan oikeuspoliittinen suunnittelu ja lainvalmistelu tarvitsevat tuekseen sääntelyvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia erittelevää strategista tutkimustietoa, eivätkä Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen nykyiset resurssit riitä tähän tutkimukseen. Myöskään rikollisuusongelman yhteiskunnallisen merkityksen kasvu ei ole Suomessa heijastunut tutkimusrahoitukseen. Useat muut EU-maat käyttävät Suomeen verrattuna moninkertaisen määrän voimavaroja kriminologiseen ja oikeuspoliittiseen tutkimukseen.

Oikeusministeriö asetti 17.3.2005 hankkeen, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus oikeuspoliittisen tutkimuksen kehittämisohjelmaksi julkisen tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen pohjalta. Hankkeesta valmistui 12.9.2005 Pekka Timosen selvitysmiesraportti, jonka perusteella ministeriössä on valmisteltu oikeuspoliittisen tutkimuksen kehittämisohjelmaa. Tarkoituksena on vahvistaa tutkimuslaitoksen tutkijaresursseja ja lisätä tutkimusrahoitusta niillä aloilla, joilla on selvästi todettuja tutkimustarpeita. Alueita on määritelty muun muassa kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmassa ja valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistyössä. Lisäresursseja ohjataan ministeriön strategian kannalta keskeisille aloille eli kriminaalipoliittiseen, oikeusturvapoliittiseen ja kansalaisten oikeussuhteita koskevaan tutkimukseen.

Oikeusministeriön hallinnonalan budjetista laitokselle osoitettu rahoitus kasvoi 6,0 prosenttia vuonna 2005 (reaalisesti 5,1 %). Vuonna 2006 budjettirahoitus on säilynyt vuoden 2005 tasolla. Resurssit on ehdotusten mukaisesti käytetty sekä kriminologiseen että yleisen yksikön harjoittamaan seuranta- ja

<sup>1</sup> Valtion sektoritutkimusjärjestelmän rakenteellinen ja toiminnallinen kehittäminen. Selvitysmiesraportti. Jussi Huttunen. 31.8.2004.

arviointitutkimukseen. Oikeusministeriön tutkimus- ja kehittämistoiminnan ohjausryhmä valmistelee vuoden 2006 aikana jatkoa koskevia linjauksia.

### Taloudellisuus ja tuottavuus

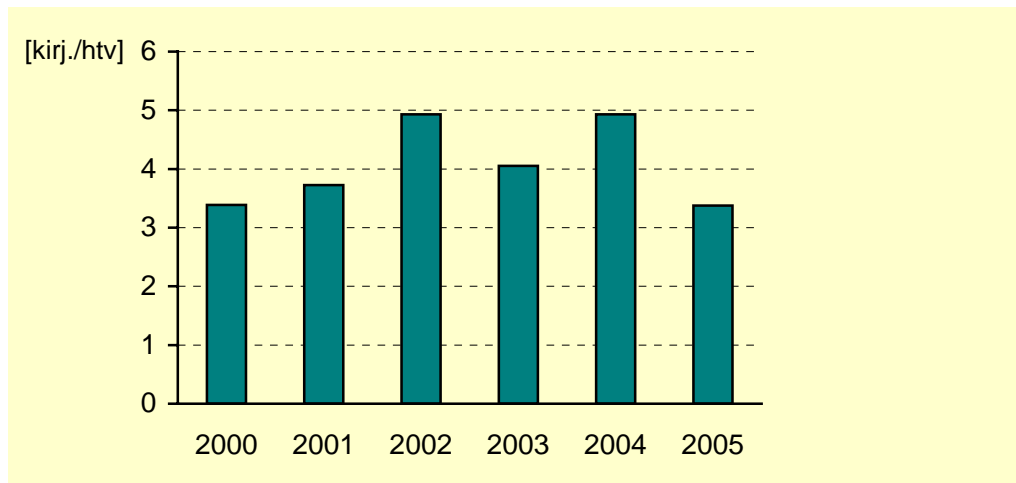
Tieteellisen tutkimuslaitoksen toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden numeerinen mittaaminen on vaikeaa. Tutkimuksen tarkka tuotteistaminen ei ole mielekästä, ja toisaalta tutkimuslaitosten tuotoksiakaan ei ole mahdollista yksiselitteisesti määritellä. Tuotoksia ovat muun muassa tehdyt tutkimukset. Tutkimusten tai tutkimushankkeiden lukumäärän käyttäminen tuotosten mittarina ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, sillä hankkeiden laajuus vaihtelee. Lisäksi osa laitoksen toiminnasta ei liity suoraan mihinkään yksittäiseen tutkimushankkeeseen.

Osittain käyttökelpoinen sijaismittari on *julkaistujen kirjoitusten lukumäärä*. Erilaiset julkaisut eivät kuitenkaan ole vaikuttavuudeltaan taikka sivu- tai työmäärältään yhteneviä, eivätkä näin täysin vertailukelpoisia. Yhteismitattomuus vaikeuttaa sekä laitoksen oman toiminnan ajallista tarkastelua että vertailua eri tutkimuslaitosten välillä.

Vaikka seuraavassa tarkastellaankin tutkimuslaitoksen tuottavuutta ja taloudellisuutta tuotettujen julkaisuiden lukumäärän avulla, ei tutkimuslaitoksen toimintaa tule arvioida pelkästään näiden määrällisten mittarien kautta. Merkittävä osa toiminnasta ja sen tuloksista kanavoituu ja ilmenee muiden, ei kvantifioitavissa olevien mittarien muodossa. Tarkastelu on siten vain suuntaa antava. Vähimmillään se antaa mahdollisuuden trenditarkasteluihin. Yksittäisen vuoden lukuja arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että tutkimushankkeet jaksottuvat useiden vuosien ajalle, minkä vuoksi tunnusluvut voivat vuosittain vaihdella voimakkaastikin julkaisuaikatauluista riippuen.

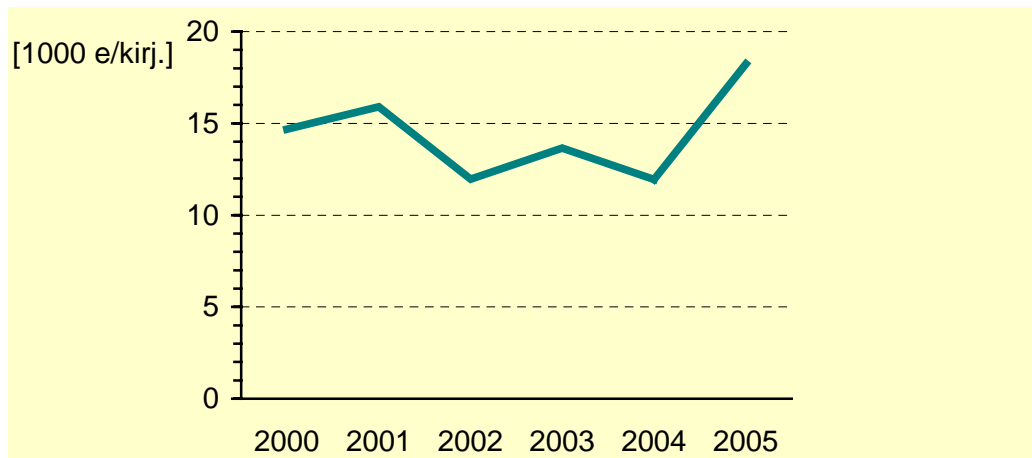
**Taulukko 2** Tutkimuslaitoksen taloudellisuus ja tuottavuus 2000—2005

	Taloudellisuus		Tuottavuus	Tuotokset
	[1000 e/julk.]	[1000 e/htv]	[julkaisua/htv]	Julkaisut ja kirjoitukset [kpl]
2000	14,7	49,7	3,4	79
2001	15,9	59,3	3,7	73
2002	12,0	59,0	4,9	97
2003	13,7	55,4	4,1	90
2004	11,9	58,9	4,9	110
2005	18,2	61,5	3,4	76



**Kuva 5** Tutkimuslaitoksen tuottavuus, mittarina julkaistut kirjoitukset 2000—2005

Tuottavuudella tarkoitetaan tuotosten ja panosten välistä suhdetta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen keskeisin panostekijä on työvoima, jota kuvataan henkilötyövuosilla (htv). Vuonna 2005 julkaistiin 76 tutkimuslaitoksen henkilökunnan laatimaa kirjoitusta, joka on 3,4 kirjoitusta/htv. Kirjoituksiin lasketaan tässä sekä tieteelliset erillisteokset että pienemmät artikkelit ja katsaukset.



**Kuva 6** Tutkimuslaitoksen taloudellisuus (yksikkökustannukset), mittarina julkaistut kirjoitukset 2000—2005

Jos taloudellisuutta kuvataan julkaisuiden lukumäärällä jaetuilla kokonaiskustannuksilla, saadaan yhden julkaistun kirjoituksen hinnaksi noin 18 000 euroa, joka on noin puolet enemmän kuin vuonna 2004. Tuottavuuden ja taloudellisuuden lasku johtuu siitä, että monet kertomusvuonna aloitetuista hankkeista raportoidaan vasta vuonna 2006.

TULOSTAVOITTEET (2005):

**Toiminnallinen tehokkuus**

Toiminnallinen tehokkuus on ollut henkilöpanokseen nähden erinomainen. — —

Oikeuspoliittiselle tutkimuslaitokselle ei ole asetettu taloudellisuutta tai tuottavuutta koskevia tulostavoitteita. Laitoksen toiminnallista tehokkuutta voidaan kuitenkin verrata eräiden muiden valtion sektoritutkimuslaitosten vastaaviin tunnuslukuihin vuodelta 2004<sup>2</sup>.

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen toiminta on käytetyillä mittareilla sekä tuottavaa että taloudellista. Vertailuryhmän tutkimuslaitoksissa julkaistiin vuonna 2004 keskimäärin 1,8 kirjoitusta/htv, joka on 54 prosenttia Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tuottavuudesta. Julkaistun artikkelin yksikköhinta oli vertailuryhmässä lähes kolminkertainen (48 900 euroa). Myös Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen työvoima on edullista: kulut henkilötövuotta kohden ovat noin 61 500 euroa. Vertailuryhmässä henkilötövuoden keskimääräiset kustannukset olivat vuonna 2004 noin viidenneksen laitoksen kustannuksia suuremmat (70 100 euroa/htv vs. 58 900 euroa/htv).

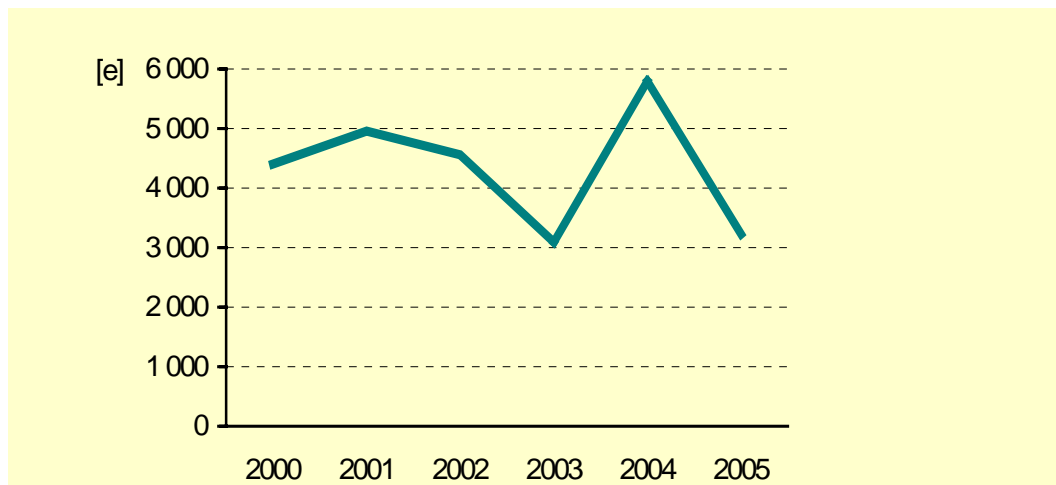
### **Kannattavuus ja kustannusvastaavuus**

TULOSTAVOITTEET (2005):

Tutkimuslaitoksen maksullisen toiminnan tuottoja ja kustannuksia tulee seurata toimintavuoden aikana.

Tutkimuslaitoksen maksullinen toiminta muodostuu julkaisuiden myynnistä, ja sen tuotot vaihtelevat vuosittain voimakkaasti. Tutkimussuoritteita ei hinnoitella liiketaloudellisin perustein, vaan budjettirahoituksen ulkopuolisessa tutkimusrahoituksessa pääpaino on yhteisrahoitteisella toiminnalla. Kustannusvastaavuuslaskelmaa ei esitetä, koska maksullinen toiminta on vähäistä (liiketoiminnan tuotot 3 223 euroa).

<sup>2</sup> Vuoden 2005 tiedot eivät ole vielä saatavilla. Vertailuryhmän muodostavat tässä Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos (EELA), Geodeettinen laitos (GL), Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (KOTUS), Kuluttajatutkimuskeskus (KTKK), Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL), Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus (Stakes) ja Valtion taloudellista tutkimuskeskus (VATT). Kaikkien vertailuryhmään kuuluvien laitosten vuosittaiset kulut ovat alle 40 miljoonaa euroa.



**Kuva 7** Tutkimuslaitoksen maksullisen toiminnan tuotot 2000—2005

### 3.2.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

#### Henkilöstörakenne ja -kustannukset

TULOSTAVOITTEET (2005):

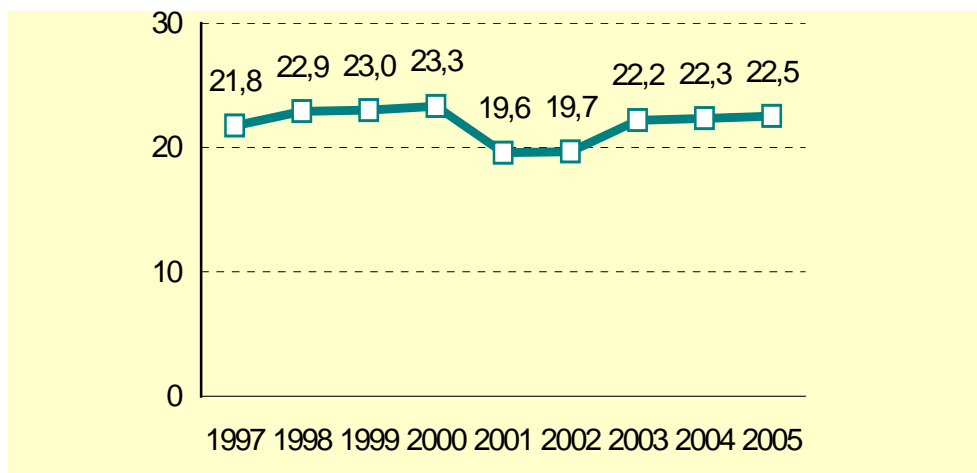
Henkilöstön osalta neuvotteluissa ei tullut esille erityistä. Ikärakenne on varsin hyvä ja työkuuntisuuden tunnusluvut myös hyvät.

Tutkimuslaitoksen *enimmäishenkilötyövuosimäärä* vuonna 2005 on 23,3.

#### Taulukko 3 Henkilöstömäärä vuoden lopussa 2003—2005

	2003	2004	2005
<b>Henkilöstömäärä</b>	<b>26</b>	<b>24</b>	<b>26</b>
naiset	15	13	15
miehet	11	11	11
<b>Vakinaiset</b>	<b>5</b>	<b>6</b>	<b>6</b>
naiset	3	3	3
miehet	2	3	3
<b>Määräaikaiset</b>	<b>21</b>	<b>18</b>	<b>20</b>
naiset	12	10	12
miehet	9	8	8
<b>Kokoaikaiset</b>	<b>20</b>	<b>21</b>	<b>23</b>
naiset	9	10	13
miehet	11	11	10
<b>Osa-aikaiset</b>	<b>6</b>	<b>3</b>	<b>3</b>
naiset	6	3	2
miehet	0	0	1

Vuoden 2005 lopussa tutkimuslaitoksessa työskenteli 26 henkilöä, joista 23 (88 %) kokopäiväisesti. Kasvua edelliseen vuoteen oli 8 prosenttia. Henkilöstön yhteenlaskettu työ määrä vuoden aikana oli 22,5 henkilötyövuotta, joka on 97 prosenttia tulossopimuksen mukaisesta enimmäismäärästä.



**Kuva 8** Tutkimuslaitoksen työmäärä henkilötyövuosina 1997—2005

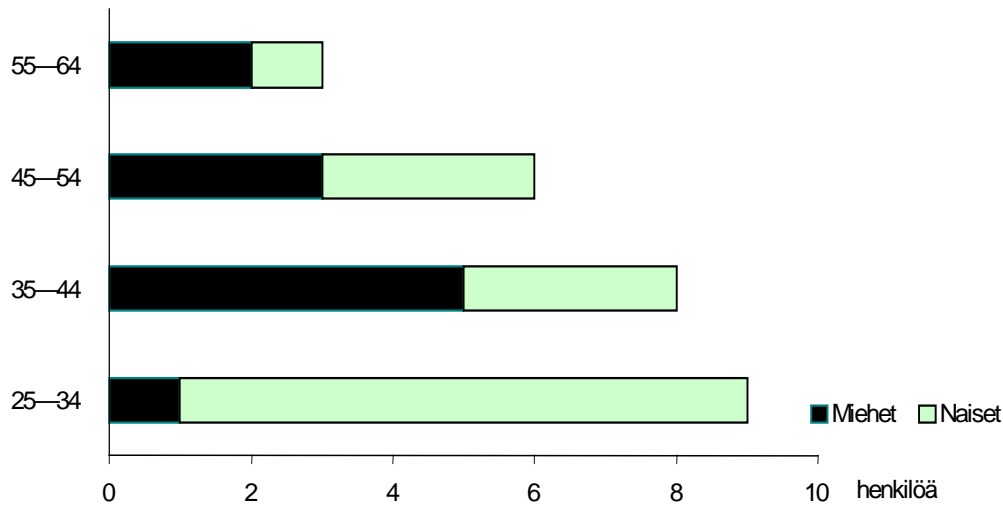
Määräajaksi virkasuhteeseen nimitettyjä tai määräaikaiseen työsopimus-suhteeseen otettuja oli 16 henkilöä, virkaan määräajaksi nimitettyjä oli 4. Kokopäiväisestä henkilöstöstä määräaikaisia oli kertomusvuoden päättyessä 74 prosenttia, joka on kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2004. Jos määräaikaisiksi lasketaan ainoastaan valtion henkilöstötilinpäätöksen käsikirjassa tarkoitettavat henkilöt<sup>3</sup>, on määräaikaisten osuus 57 prosenttia. Määräaikaisten palvelussuhteiden suurta osuutta selittävät ennen kaikkea virkavapaudet ja tutkimustyön luonne (projektit ja ulkopuolinen rahoitus).

Hallitusohjelman<sup>4</sup> mukaan hallitus ryhtyy erityisiin toimenpiteisiin etenkin julkisella sektorilla toistuvien määräaikaisten palvelussuhteiden vakinaistamiseksi. Myös valtiovarainministeriö on kiinnittänyt virastojen ja laitosten huomiota siihen, että määräaikaisia palvelussuhteita voidaan käyttää vain perustellusta syystä ja että niiden määrää tulisi vähentää.<sup>5</sup> Vuoden aikana tutkimuslaitoksessa täytettiin vakituisesti kuusi virkaa, joka on 38 prosenttia laitoksen pysyvistä viroista. Päätösten vaikutukset tulevat kuitenkin suurimmaksi osaksi näkyviin tilastoissa vasta vuonna 2006, sillä neljä nimitystä alkaa tämän vuoden puolella.

<sup>3</sup> Käsikirjan (Henkilöstövoimavarojen hallintajärjestelmä. Henkilöstötilinpäätös. Valtion työmarkkinalaitoksen julkaisuja 3/2001, 56) mukaan määräaikaiseksi luetaan henkilö, joka on määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa ja jolla ei ole vakinaista taustavirkaa tai -tehtävää. Vakinaisina pidetään myös määräajaksi virkaan nimitettyjä henkilöitä, jos virka on säädetty laissa, asetuksessa tai viraston päätöksellä osa- tai määräaikaisena hoidettavaksi.

<sup>4</sup> Pääministeri Matti Vanhasen hallituksen ohjelma 24.6.2003, 21.

<sup>5</sup> Valtion määräaikaiset palvelussuhteet. Valtiovarainministeriö 14.10.2003, VM 48/321/2003.



**Kuva 9** Tutkimuslaitoksen henkilökunnan ikä- ja sukupuolijakauma vuoden 2005 lopussa

**Taulukko 4** Henkilöstön keski- ja mediaani-ikä 2003—2005

	2003	2004	2005
<b>Keski-ikä</b>	<b>38,9 v.</b>	<b>40,5 v.</b>	<b>40,8 v.</b>
naiset	35,3 v.	36,8 v.	36,9 v.
miehet	44,0 v.	45,0 v.	46,0 v.
<b>Mediaani</b>	<b>36,5 v.</b>	<b>39 v.</b>	<b>39 v.</b>
naiset	32 v.	36 v.	34 v.
miehet	40 v.	41 v.	42 v.
<b>Yli 45-vuotiaiden osuus</b>	<b>31 %</b>	<b>38 %</b>	<b>35 %</b>

Tutkimuslaitoksessa on runsaasti nuorta henkilöstöä. Vuoden lopussa henkilöstön keski-ikä oli 40,8 vuotta ja mediaani-ikä 39 vuotta. Keski-ikä kasvoi noin kahdella ja puolella kuukaudella. Suurin ikäryhmä ovat 25—34-vuotiaat. Yli 45-vuotiaiden osuus henkilöstöstä laski 35 prosenttiin. Suhde on hyvä; valtion henkilöstötilinpäätöksen käsikirjan mukaan tasaisen ikärakenteen tavoittelemiseksi osuus ei saisi ylittää 45 prosenttia. Naisten osuus henkilöstöstä oli 58 prosenttia.

**TULOSTAVOITTEET (2005):**

Sen lisäksi laitoksen tulee myöhemmin sovitusti osallistua uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon sekä TARMO-järjestelmän hyödyntämiseen.

Uusi palkkausjärjestelmä otettiin käyttöön oikeusministeriössä, Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa, Tietosuojavaltuutetun toimistossa, Konkurssi-asiamiehen toimistossa ja Onnettomuustutkintakeskuksessa 1.4.2005 alkaen. Järjestelmän siirtymäaika kestää 1.10.2008 saakka. Sopimuksen kokonaiskustannusvaikutus on 7,2 prosenttia.

Tutkimuslaitoksen kokonaistyövoimakustannukset olivat kertomusvuonna 1 013 000 euroa, josta varsinaista vuosipalkkasummaa oli 818 000 euroa ja välillisiä työvoimakustannuksia 195 000 euroa (24 prosenttia vuosipalkkasummasta).

Toimintolaskennan käyttöönottoa suunniteltiin.

## Vaihtuvuus

**Taulukko 5** Henkilöstön vaihtuvuus

<b>Lähtövaihtuvuus ja muu poistuma</b>	<b>2005</b>
Lähtövaihtuvuus (uusi työnantaja)	8 %
Siirtynyt eläkkeelle	4 %
Kuollut	0 %
Palkaton loma/virkavapaus	0 %
Vuorotteluvapaa	0 %
Lomautus	0 %
Tuntematon syy	4 %
<b>Yhteensä (kokonaispoistuma)</b>	<b>17 %</b>
<b>Luonnollinen poistuma</b>	<b>12 %</b>

<b>Tulovaihtuvuus ja muista syistä tulleet</b>	<b>2005</b>
Tulovaihtuvuus (toiselta työnantajalta tulleet)	0 %
Siirtynyt eläkkeeltä	4 %
Palannut palkattomalta lomalta/virkavapaalta	0 %
Palannut vuorotteluvapaalta	0 %
Lomautus päättynyt	0 %
Muu tulosy (opiskelija, paluu työelämään)	21 %
Tuntematon tulosy	0 %
<b>Yhteensä</b>	<b>25 %</b>
<b>Varsinainen tulovaihtuvuus</b>	<b>4 %</b>

Henkilöstön vaihtuvuudella mitataan, miten paljon henkilöitä on lähtenyt tai tullut palvelukseen kertomusvuoden aikana. Henkilöstöä poistuu lähtövaihtuvuuden ja muun poistuman kautta. Lähtövaihtuvuuteen henkilö luetaan silloin, kun hän siirtyy uuden työnantajan palvelukseen. Muuhun poistumaan lasketaan henkilön siirtyminen eläkkeelle, palkattomalle lomalle tai virkavapaalle, kuolema sekä eroaminen muusta syystä. Luonnollisella poistumalla tarkoitetaan toisen työnantajan palvelukseen tai eläkkeelle siirtyneitä sekä kuolleita. Tulovaihtuvuus luokitellaan sen mukaan, missä henkilö on toiminut välittömästi ennen tuloaan organisaatioon.

Vaihtuvuutta koskevat prosenttiluvut on laskettu suhteuttamalla työpaikkaa vaihtaneiden henkilöiden lukumäärät edellisen vuoden lopun (31.12.2004) henkilöstön lukumäärään.

Tutkimuslaitoksen henkilöstön suhteellinen kokonaispoistuma vuonna 2005 oli 17 % ja luonnollinen poistuma 12 %. Kaikissa valtion budjettitalouden tutkimustoimintaa harjoittavissa virastoissa luonnollinen poistuma oli marraskuun 2002 ja marraskuun 2003 välillä hiukan yli neljä prosenttia ja yliopistoissa noin 6,5 %. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen suurta poistu-

maa selittää paljolti työn projektiluonne. Toisaalta lukuihin vaikuttaa laitoksen pieni kokonaishenkilöstömäärä. Jo yhden henkilön siirtyminen eläkkeelle nostaa yksinään poistumaa yli neljällä prosenttiyksiköllä.

Tutkimuslaitoksen palvelukseen tuli kertomusvuonna kuusi henkilöä, joka on 25 prosenttia edellisen vuoden lopun henkilöstöstä. Tulovaihtuvuus painottui osa-aikaisiin tuntityöntekijöihin. Valtion budjettitalouden virastoissa tulovaihtuvuuden ja muusta syystä tulleiden osuus välillä 11/2002—11/2003 oli 12,9 prosenttia.

Alle vuoden palveluksessa olleen vakinaisen henkilöstön osuus koko vakinaisesta henkilöstöstä oli vuoden lopussa 0 prosenttia.

## Hyvinvointi ja jaksaminen; työterveydenhuolto ja -suojelu

**Taulukko 6** Sairauspoissaolot ja työterveyshuolto 2003—2005

Sairauspoissaolot	2003	2004	2005
- poissaolotapauksia [kpl]			65
- sairauspäivien lukumäärä [pv]	106	98	144
- [pv/tapaus]			2,2
- osuus kaikista henkilötyövuosista	1,9 %	1,7 %	2,5 %
- [pv/htv]	4,8	4,4	6,4
Työterveyshuolto	2003	2004	2005
- bruttokustannukset [e]	10 338,33	6 331,43	7 609,25
- [e/htv]	466	283	338

Koska tutkimuslaitoksessa työskentelee vain 26 henkilöä, vaihtelevat sairauspoissaolojen määrä ja työterveyshuollon kustannukset vuosittain voimakkaasti. Rekisteröityjä sairauden aiheuttamia poissaoloja oli vuonna 2005 yhteensä 144 työpäivää eli 0,6 henkilötyövuotta, joka on 47 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Sairauspoissaolojen osuus kaikista rekisteröidyistä henkilötyövuosista on kuitenkin yhä varsin pieni: 2,5 prosenttia eli 6,4 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Vastaavia poissaoloja oli valtiolla keskimäärin 8,9 pv/htv vuonna 2004. Tapaturma- ja ammattitautipoissaoloja ei tutkimuslaitoksessa ollut yhtään, eikä yksikään henkilö siirtynyt työkyvyttömyyseläkkeelle.

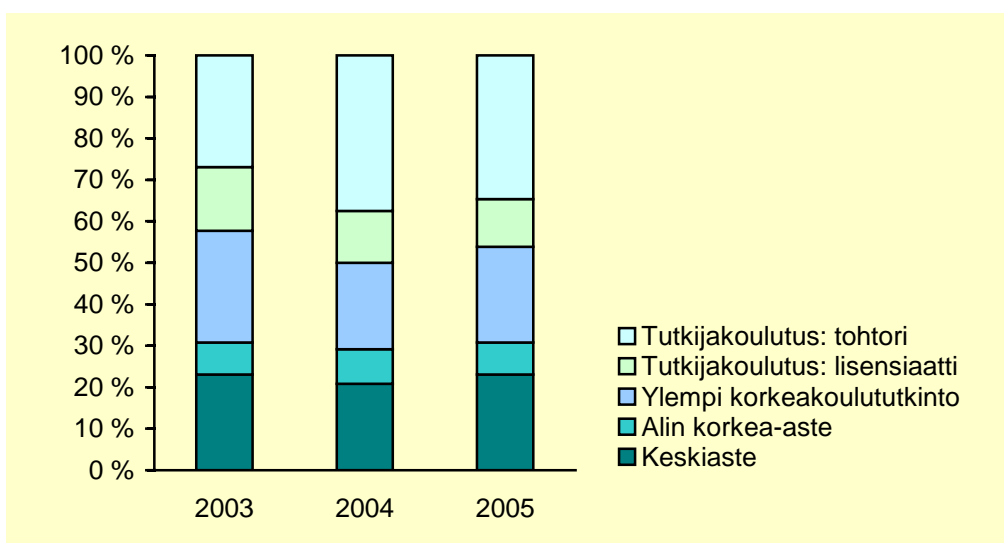
Sairauspoissaoloja vähennetään hyvillä työoloilla, tukemalla henkilöstön liikuntaharrastuksia, ennalta ehkäisevillä työterveyspalveluilla sekä tehokkaalla sairaudenhoidolla työterveyspalveluiden osana. Tutkimuslaitoksella on sopimus työterveyshuollon järjestämisestä Medivire Työterveyspalvelut Oy:n kanssa. Työterveyshuollon bruttokustannukset olivat kertomusvuonna 7 609,25 euroa, jossa on kasvua on 20 prosenttia.

Tutkimuslaitoksen työsuojeluvalluutettuna toimi Sirpa Turunen ja varavalluutettuina Reino Sirén ja Eira Mykkänen.

## Koulutus ja kehittäminen

Tutkimuslaitoksen henkilöstö on korkeasti koulutettua. Vuoden lopussa 69 prosenttia henkilöstöstä oli suorittanut vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon ja 46 prosenttia lisensiaatti- tai tohtorintutkinnon. Kohdassa 3.2.1 kuvatun vertailuryhmän tutkimuslaitoksissa tutkijakoulutetun henkilöstön osuus oli vuonna 2004 keskimäärin 25 prosenttia.

Henkilöstötilinpäätöksen käsikirjan mukainen koulutustasoindeksi oli 6,5 (2004: 6,6). Indeksi saa arvon 7, jos kaikki henkilöt ovat suorittaneet ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon. Koko valtion budjettitalouden henkilöstön koulutustasoindeksi oli 5,2 vuonna 2004.



**Kuva 10** Tutkimuslaitoksen koko henkilökunnan koulutus rakenne vuoden lopussa

Henkilöstön osaamista ylläpidettiin ja kehitettiin tukemalla omaehtoista kouluttautumista ja tarjoamalla koulutusmahdollisuuksia. Moni laitoksen tutkija valmisteleekin väitöskirjaa. Väitöskirjan tekijät ovat voineet osallistua työaikanaan yliopistojen tohtorikoulutukseen, ja laitos on maksanut siitä aiheutuneet kulut.

Toimintakertomuksessa ei esitetä koulutusta koskevia lukumäärätietoja (koulutuspäivät, koulutuksen pituus, osallistuneiden lukumäärä), koska ne eivät luotettavasti kuvaa tutkimuslaitoksen koulutuspanostuksia. Tutkijoiden jatko-opiskelu kytkeytyy usein suoraan laitoksen varsinaiseen toimintaan.

## 4 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Tutkimuslaitoksen sisäisestä valvonnasta huolehditaan muun muassa keskeisten tehtävien, valtuuksien ja vastuiden selkeällä ja dokumentoidulla jakamisella, taloushallinnon järjestelmien täsmäytyksillä ja varmuuksilla sekä fyysisillä turvajärjestelyillä. Vastuita ja tehtäviä kuvataan tarkemmin laitoksen työjärjestyksessä sekä taloushallinnon osalta oikeusministeriön ja oikeuslaitoksen (TV 150) taloussäännössä.

Tutkimuslaitoksella ei laitoksen pienuuden vuoksi ole omaa sisäisen tarkastuksen yksikköä, vaan koko hallinnonalan sisäisestä tarkastuksesta vastaa oikeusministeriössä kansliapäällikön alaisuudessa toimiva sisäisen tarkastuksen yksikkö.

Olemme sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan suosituksen mukaista viitekehystä<sup>6</sup> soveltuvin osin käyttämällä arvioineet, täyttääkö sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta niille valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet ja todenneet, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttää sille asetetut vaatimukset.

---

<sup>6</sup> Valtion viraston ja laitoksen sekä rahaston sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtionhallinnon hyvä käytäntö ja sen toteutumisen arviointi. Valtiovarainministeriö, Valtiovarain controller -toiminto 2005.

## 5 ALLEKIRJOITUKSET

Toimintakertomus on hyväksytty Helsingissä maaliskuun 2. päivänä 2006

Ari Saarnilehto  
johtokunnan puheenjohtaja

Seppo Kolehmainen  
johtokunnan varapuheenjohtaja

Kaijus Ervasti

Elina Haapasalo

Päivi Hirvelä

Pirkko Lahti

Jarmo Luttunen

Tarja Pösö

Tapio Lappi-Seppälä  
tutkimuslaitoksen johtaja

## LIITTEET

### LIITE I: JULKAISUT 2005

	Laitoksen julkaisemia	Muiden julkai- semia
① erillisteokset	4 kpl	1 kpl
② vertaisarvioidut artikkelit kansainvälisissä tieteellisissä aikakauslehdissä		3 kpl
③ vertaisarvioidut artikkelit kotimaisissa tieteellisissä aikakauslehdissä		3 kpl
④ tieteelliset artikkelit kokoomateoksissa ja kongressijulkaisuissa	28 kpl	20 kpl
⑤ tieteellisissä aikakauslehdissä julkaistut tieteelliset artik- kelit, joita ei ole vertaisarvioitu		1 kpl
⑥ muut kirjoitukset (esimerkiksi yleistajuiset artikkelit, kirja-arviot, katsaukset ja pääkirjoitukset)		16 kpl
<b>Yhteensä</b>	32 kpl	44 kpl

#### I.1 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja

Janne Kivivuori & Venla Salmi. *Nuorten rikoskäyttäytyminen 1995—2004. Teemana sosiaalinen pääoma*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 214. 166 s.

Janne Kivivuori. *Piilorikollisuuden tutkimus* (s. 1—10) ④

Janne Kivivuori. *Nuoret rikosten tekijöinä, uhreina ja kontrollin koh-  
teina 1995—2004* (s. 11—70) ④

Venla Salmi. *Sosiaalinen pääoma ja nuorten rikollisuus* (s. 71—110)  
④

*Rikollisuustilanne 2004. Rikollisuus tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tut-  
kimuslaitoksen julkaisuja 215. 288 s.

Tapio Lappi-Seppälä. *Johdanto* (s. 1—4) ④

Reino Sirén. *Rikollisuuden rakenne ja kehitys* (s. 5—9) ④

Martti Lehti & Janne Kivivuori. *Kuolemaan johtanut väkivalta*  
(s. 11—39) ④

Janne Kivivuori, Martti Lehti & Reino Sirén. *Muut väkivaltarikokset*  
(s. 41—61) ④

Päivi Honkatukia & Heini Kainulainen. *Raiskaus* (s. 63—70) ④

Hannu Niemi. *Lapsiin ja varhaisnuoriin kohdistuvat seksuaalirikokset*  
(s. 71—75) ④

Hannu Niemi. *Muut seksuaalirikokset* (s. 76—79) ④

Reino Sirén. *Omaisuusrikokset* (s. 81—111) ④

Martti Lehti. *Talousrikokset* (s. 113—126) ④

Hannu Niemi. *Liikennerikokset* (s. 127—150) ④

- Heini Kainulainen. *Päihde- ja dopingrikokset* (s. 151—165) ④  
 Matti Marttunen & Janne Kivivuori. *Nuorisrikollisuus* (s. 167—186) ④  
 Päivi Honkatukia. *Naiset rikosten tekijöinä ja uhreina* (s. 187—203) ④  
 Hannu Niemi. *Ulkomaalaisten rikollisuus* (s. 205—218) ④  
 Hannu Niemi. *Rikollisuuden pelko* (s. 219—234) ④  
 Martti Lehti, Janne Kivivuori & Reino Sirén. *Väkivaltarikokset ja alkoholi* (s. 235—249) ④

Reino Sirén & Päivi Honkatukia (toim.). *Suomalaiset väkivallan uhreina. Tuloksia 1980—2003 kansallisista uhrihaastattelututkimuksista*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 216. 176 s.

- Reino Sirén ja Päivi Honkatukia. *Johdanto: Väkivallan yleiskuva 1980—2003* (s. 1—28) ④  
 Martti Tuominen. *Väkivaltakokemukset kaupungissa ja maalla* (s. 29—37)  
 Markku Heiskanen. *Työpaikkaväkivalta Suomessa* (s. 39—56)  
 Päivi Honkatukia. *Maahanmuuttajat väkivallan uhreina* (s. 57—73) ④  
 Janne Kivivuori. *Väkivallan uhriksi joutuminen eri tuloryhmissä* (s. 75—88) ④  
 Jukka Savolainen. *Naiset, perheväkivalta ja perhe-elämän rakennemuutos* (s. 89—102) ④  
 Reino Sirén. *Alkoholi väkivaltatilanteissa* (s. 103—122) ④  
 Mirka Smolej & Janne Kivivuori. *Rikosmedian yhteys väkivallan pelkoon* (s. 123—143) ④  
 Päivi Honkatukia & Reino Sirén. *Suomalaiset väkivallan uhreina — johtopäätöksiä* (s. 145—151) ④  
 Kauko Aromaa. *Epilogi: uhritutkimusten vahvuudet* (s. 153—160)

Kaijus Ervasti. *Riidat käräjäoikeuksissa. Empiirinen tutkimus riita-asioista ja oikeudenkäyntikuluista*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 217. 116 s. ①

## I.2 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja

Hertta Kallioinen. *Tuomareiden nimittämiskäytäntö 2002—2004*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 65. 38 s. ①

Mirka Smolej. *Rikosseuraamusten tutkimus Suomessa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 66. 61 s. ①

Heidi Lindfors (toim.). *Lainsäädäntöä vai muuta oikeudellista ohjailua?* Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 67. 87 s.

Jyrki Tala. *Lainsäädännön vaihtoehdot — tarve ja tehtävät* (s. 1—18)

- Kalle Määttä. *Sääntelyteoria — pelkkää teoriaa vai sovelluksia?* (s. 19—34)
- Kari Lautjärvi. *Asianajajat — pohdintaa sääntelyn ja itsesääntelyn yhdistelmän toimivuudesta* (s. 35—40)
- Desiree Söderlund. *Lainvalmistelun teoriaa ja käytäntöä — oikeusministeriön säädösvalmistelu* (s. 41—46)
- Marjukka Litmala. *Oikeuspoliittinen tutkimus — lainsäätäjän tuki vai vahtikoira?* (s. 47—56) ④
- Vesa Muttilainen. *Hyvinvointivaltiomallit ja kuluttajakonkurssimallit* (s. 57—68) ④
- Emilia Korkea-aho. *Pehmeä sääntely sääntelytutkimuksen ja oikeusjärjestyksen haasteena* (s. 69—83)

### I.3 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen muut julkaisut

*Toimintakertomus 2004*

Eira Mykkänen (toim.). *Research Report Summaries 2004*

Martti Lehti. *Henkirikoskatsaus 1/2005*. (verkkojulkaisu) ①

### I.4 Muut kirjoitukset

#### Kaijus Ervasti

1. *Sovittelu tuomioistuimessa*. WSOYpro, 273 s. ①
2. *Tuomioistuinkulttuurin kehityslinjoja*. *Oikeus* 4/2005, s. 352—375 ③
3. *Tuomioistuinten riidanratkaisu*. *Lakimies* 7—8/2005, s. 1086—1102 ③
4. *Konfliktinratkaisua vai riidanratkaisua — kaksi käsitystä konfliktienhallinnasta*. Teoksessa Heidi Lindfors (toim.). *Vaihtoehtoista riidanratkaisua vai vaihtoehtoista konfliktinratkaisua?* Comi, s. 57—78 ④
5. *Oikeudenkäynnit televisioon?* Teoksessa Teuvo Arolainen, Kaijus Ervasti, Tuomo Mörä, Eero Paukku, Riikka Rosendahl & Päivi Tiilikka. *Kenestä saa kertoa? Viestintäoikeuden vuosikirja 2004*. Forum Iuris, Helsinki, s. 79—104. ④
6. *Mediation in and outside Finnish courts*. (2003) Teoksessa *Collection of papers of Sino-Finnish seminar on access to justice*. Ministry of Justice, PRC, Department of Judicial Assistance and Foreign Affairs & Research Department. Ministry of Justice, Finland, International Department, s. 261—284 (kirjoitus on julkaisussa sekä englanniksi että kiinaksi) ④
7. *Vaihtoehtoinen konfliktinratkaisu ja tuomioistuinsovittelu*. Teoksessa Santtu Turunen (toim.). *Conflict management — Riidanratkaisun uusi maailma*. Edita, Comi, s. 231—267 ④
8. *Tuomari sovittelijana*. *OHOI* 4/2005, s. 32—34 ⑥

### Risto Jaakkola

9. *60-luku: sosiologian kulta-aika*. Teoksessa Helsingin yliopiston sosiologian laitos 50 vuotta. Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen monisteita, s. 11—14 ⑥

### Päivi Honkatukia

10. Päivi Honkatukia ja S. Vesikansa. *Martti linkkinä eurooppalaisen kriittisen kriminologian yhteisöön*. Julkaisussa Maritta Itäpuisto, Henna Pirskanen ja Anne Väisänen (toim.). Martin monet kasvot — sosiologian professori Martti Grönforsin juhlakirja. Kuopion yliopisto, sosiaalipsykologian ja sosiologian laitos ④
11. Päivi Honkatukia, S. Perttu ja M. Ruohonen. *Naisten oikeudet ja maahanmuuttajanaisiin kohdistuva väkivalta*. Teoksessa Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentäminen. Työryhmän tausta-aineistot ja suositukset. <<http://www.rikoksentorjunta.fi/uploads/tdsgj5kto31cu8.PDF>> ④
12. *Väkivalta maahanmuuttajien kokemana ja kertomana*. Teoksessa Seppo Paananen (toim.). Maahanmuuttajien elämää Suomessa. Tilastokeskus, Helsinki, s. 120—136 ④
13. Heini Kainulainen ja Päivi Honkatukia. *Kriminologian kutsumus vai kurjuus*. Oikeus 2/2005, s. 196—197 ⑥
14. Päivi Honkatukia, L. Nyqvist ja T. Pösö. *Nuorten puhetta väkivallasta*. Haaste 3/2005 ⑥
15. *Tyttöjen väkivallasta ristiriitaista tietoa*. Helsingin Sanomat, yleisönosasto 15.7.2005 ⑥

### Heini Kainulainen

16. *Harva raiskausrikos etenee tuomioistuimeen*. Haaste 1/2005, s. 12—14 ⑥
17. Heini Kainulainen & Päivi Honkatukia. *Kriminologian kutsumus vai kurjuus*. Oikeus 2/2005, s. 196—197 ⑥
18. *Pieni osa raiskauksista johtaa syytteeseen*. Lakimiesuutiset 2/2005, s. 14—15 ⑥

### Hertta Keisala

19. *Tuomareiden nimittämiskäytännöstä*. OHOI 2/2005, s. 24—27 ⑥

### Janne Kivivuori

20. Martti Lehti & Janne Kivivuori. *Alkoholrelaterad våld som förklaring till skillnaderna i antalet brott mot liv mellan Finland och de övriga nordiska länderna*. Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift 1/2005 (vol. 22), s. 5—24  
Julkaistu myös englanniksi:

21. *Alcohol-related violence as an explanation for the difference between homicide rates in Finland and the other Nordic countries.* Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift (vol. 22), English supplement, s. 5—18 ②
22. M. Ritakallio, R. Kaltiala-Heino, Janne Kivivuori & M. Rimpelä. *Brief report: Delinquent behavior and depression in middle adolescence: a Finnish community sample.* Journal of adolescence (vol. 28), s. 155—159 ②
23. J. Kääriäinen, I. Rostila, N. Ellonen, Janne Kivivuori & R. Korkiamäki. *Nuorten masentuneisuudesta ja rikekäyttäytymisestä sosiaaliseen pääomaan.* Yhteiskuntapolitiikka 1/2005 (vol. 70), s. 28—41 ③
24. *Perinteinen omaisuusrikollisuus vähentynyt nuorilla.* Haaste 3/2005 (vol. 5), s. 7—9 ⑥

### **Tapio Lappi-Seppälä**

25. *Finland.* Teoksessa Peter Tak (toim.). Tasks and powers of the prosecution services in the EU member states. Volume II. Wolf Legal Publishers, Nijmegen. ④
26. *Reducing the prison population: long term experiences from Finland.* Teoksessa Ulla V. Bondeson (toim.). Crime and justice in Scandinavia. Forlaget Thomson, København. ④
27. *Syyntakeisuussäännösten soveltamiskäytäntöjen tutkimisesta.* Teoksessa Nuutila, Ari-Matti & Pirjatanniemi, Elina (toim.). Rikos, rangaistus ja prosessi. Juhlajulkaisu Eero Backman 1945 — 14/5 — 2005. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuja, Juhlajulkaisut A:15. ④

### **Martti Lehti**

28. Martti Lehti & Janne Kivivuori. *Alkoholrelaterad våld som förklaring till skillnaderna i antalet brott mot liv mellan Finland och de övriga nordiska länderna.* Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift 1/2005 (vol. 22), s. 5—24  
Julkaistu myös englanniksi:
29. *Alcohol-related violence as an explanation for the difference between homicide rates in Finland and the other Nordic countries.* Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift (vol. 22), English supplement, s. 5—18 ②
30. Martti Lehti & Kauko Aromaa. *Finland.* Teoksessa A study for monitoring the trafficking of human beings for the purpose of sexual exploitation in the EU member states. Euroopan Unioni. ④
31. *Trafficking in Women and Children in Europe.* Teoksessa Ulla V. Bondeson (toim.). Crime and Justice in Scandinavia. Forlaget Thomson GadJura, Köbenhavn, s. 219—270 ④
32. *Suomen asema kansainvälisessä ihmiskaupassa.* Haaste 2/2005, s. 15—17 ⑥

### Marjukka Litmala

33. *The assessment of members of the public regarding legal problems and legal conditions.* Teoksessa Sino-Finnish seminar on access to justice. Ministry of Justice, Peoples Republic of China, Department of Judicial Assistance and Foreign Affairs, s. 61—73 ja 74—92 (kirjoitus on julkaisussa sekä englanniksi että kiinaksi) ④
34. *Legal aid in Finland.* Teoksessa International Forum on Legal Aid Conference Publication. Legal Aid Foundation, Taiwan. (kirjoitus on julkaisussa sekä englanniksi että kiinaksi) ④
35. *Oikeudelliset instituutiot ihmisten hyvinvoinnin takeena.* Teoksessa Heino-nen, Raijas, Hyvönen, Leskinen, Litmala, Pantzar, Römer-Paakkanen & Timonen. Kuluttajaekonomia. WSOY, s. 136—154 ④
36. *Perheoikeus ja perintöön liittyvät kysymykset.* Teoksessa Marjukka Lit-mala ja Mirja Lohiniva-Kerkelä (toim.). Nuoren oikeudet. Edita, s. 233—308 ④
37. *Tavoitteena ajanmukainen aviovarallisuusjärjestelmä? — Tuulahduksia sääntelyn takaa ja taustalle.* Teoksessa Tala, J. & Wikström, K. (toim.). Oikeus — kulttuuria ja teoriaa. Juhlakirja Hannu Tolonen 2005. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuja, s. 87—98. ④
38. *Julkinen oikeusapu myös keskituloisten käytössä.* OHOI 1/2005, s. 16—19 ⑥

### Vesa Muttilainen

39. *Suomalaisten näkemyksiä tietosuojasta.* Teoksessa Timo Sirkiä, Vesa Muttilainen, Pentti Kangassalo & Juha Nurmela. Suomalaisten viestintä-valmiudet 2000-luvun vuorovaikutusyhteiskunnassa. Osa 2. Tilastokeskus, Katsauksia 2005/2, s. 37—46 ④
40. Vesa Muttilainen & Kimmo Moisio. *Velkajärjestelyt tuomioistuimissa lamavuosisista 2000-luvulle.* Teoksessa Jaakko Autio (toim.). Kymmen-vuotiskatsaus 2005 — teemana yritystoiminta. Tilastokeskus, s. 223—229 ④
41. *Kotitaloussektorin velkaantuminen EU-maissa 2000-luvun alussa.* Kan-santaloudellinen aikakauskirja 4/2005, s. 447—457 ⑤
42. Vesa Muttilainen & Christa Salovaara-Karstu. *Asuntohäädöt 2000-luvun Suomessa.* Asu ja rakenna 3/2005, s. 14—15 ⑥
43. Vesa Muttilainen & Christa Salovaara-Karstu. *Asuntohäädöt 2000-luvun Suomessa.* OHOI 1/2005, s. 20—22 ⑥

### Christa Salovaara-Karstu

44. Vesa Muttilainen & Christa Salovaara-Karstu. *Asuntohäädöt 2000-luvun Suomessa.* Asu ja rakenna 3/2005, s. 14—15 ⑥
45. Vesa Muttilainen & Christa Salovaara-Karstu. *Asuntohäädöt 2000-luvun Suomessa.* OHOI 1/2005, s. 20—22 ⑥

**Jukka Savolainen**

46. *Think Nationally, Act Locally: The Municipal-Level Effects of the National Crime Prevention Program in Finland*. European journal of criminal policy and research 2/2005 (vol. 11), s. 175—191 ②
47. *Get Involved in NC2*. Nordisk kriminologi 6/2005 (vol. 31) ⑥
48. *Kriminologian nykyvirtauksia ASC:n kokouksessa*. Haaste 1/2005, s. 33 ⑥
49. *Mielenterveysongelmallisille rikosentekijöille tukea*. Haaste 1/2005, s. 22—23 ⑥

**Reino Sirén**

50. *Rikosten määrä muuttunut vähän — Entä rakenne?* Teoksessa Jaakko Autio (toim.). Kymmenvuotiskatsaus 2005. Tilastokeskus, s. 200—206 ④

## 2 LIITE II: HENKILÖKUNNAN MUU TOIMINTA

### II.5 Luottamustoimet ja asiantuntijatehtävät

#### **Kaijus Ervasti**

- oikeusministeriön oikeusturvapolitiikan strategiitiimin jäsen
- valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistyöryhmän (SÄKE-työryhmä) jäsen
- oikeusturva-asiain neuvottelukunnan pysyvä asiantuntijajäsen (2004—2005)
- oikeusministeriön, sisäasiainministeriön ja Tilastokeskuksen asettaman oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmän jäsen (2.3.2005—31.12.2006)
- Oikeus-lehden toimituksen jäsen
- Suomen Sovittelufoorumi ry:n hallituksen jäsen
- Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen johtokunnan jäsen
- Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n hallituksen jäsen
- asiantuntijana 15.2. lakivaliokunnan kuultavana valtioneuvoston kirjelmästä (U 67/2004 vp.) ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (sovittelu siviiliasioissa) (2005)

#### **Ville Hinkkanen**

- Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen hallituksen jäsen ja sihteeri
- NSFK:n Bibliography of Nordic Criminology -bibliografian toimituskunnan jäsen

#### **Päivi Honkatukia**

- STM:n rikosten ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunnan asiantuntijajäsen (2003—2006)
- Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologin neuvoston jäsen (2003—2005)
- Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen puheenjohtaja
- Nuorisotutkimusseuran hallituksen varapuheenjohtaja
- Oikeus-lehden toimituksen jäsen
- Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -lehden advisory board'in jäsen
- Stakesin tutkimuksia -julkaisusarjan asiantuntijalukija (referee)
- Young-lehden asiantuntijalukija (referee)
- Poliisin tietoon tullut rasistinen rikollisuus 2003 -tutkimushankkeen (PAKK) ohjausryhmän jäsen

- Incarcerating Children -tutkimuksen ohjausryhmän jäsen (University of Luton & Humanistinen ammattikorkeakoulu)
- uutta naisuhritutkimusta suunnittelevan työryhmän jäsen
- sosiologian dosentti Helsingin yliopistossa
- asiantuntijana kuultavana eduskunnan lakivaliokunnassa 14.10. (hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikosasioiden sovittelusta, HE 93/2005 vp.)

### **Risto Jaakkola**

- Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen johtokunnan sihteeri
- oikeusministeriön, sisäasiainministeriön ja Tilastokeskuksen asettaman oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmän jäsen
- valtakunnallisen oikeustieteen tutkijakoulun OMY:n johtoryhmän varajäsen
- oikeusministeriön aviovarallisuusjärjestelmän toimivuutta koskevan tutkimuksen ohjaus- ja tukiryhmän pysyvä asiantuntija
- kansallisen taustaryhmän (reference group) jäsen työministeriön hallinnoimassa EU-hankkeessa (MERA=Making Equality a Reality with Adequate Data), jonka tarkoituksena on laatia eurooppalainen käsikirja EU:n syrjintädirektiivien seurantaan ja laatia Suomen kansallinen syrjinnän seurantajärjestelmä
- Väestöliiton hallituksen jäsen
- Väestöliiton Parisuhdeprojektin johtoryhmän puheenjohtaja (2004—2007)
- Confederation of Family Organisations in the European Community (COFACE, Bryssel) -järjestön hallituksen varajäsen
- Stakesin Tutkimuksia -julkaisusarjan asiantuntijalukija (referee)

### **Heini Kainulainen**

- sosiaali- ja terveysministeriön kansainvälisen huumausaineyhteistyöryhmän jäsen
- Stakesin Terveiden edistämistä koskevan tutkimushankkeen arvioija
- Diakonia-ammattikorkeakoulun järjestämän jatkotutkinnon Päihteistä ja syrjäytymisestä -seurantaryhmän jäsen
- Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n hallituksen jäsen
- Naisten Linja Suomessa ry:n hallituksen jäsen
- pohjoismaisen oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen Retfaerd-lehden toimituskunnan jäsen
- asiantuntijana kuultavana sosiaali- ja terveysministeriön perhe- ja sosiaaliosaston sosiaalihuoltoryhmässä huumausaineen käyttörikosuudistuksen jälkeisistä hoitoonohjausmenettelyistä 19.8.

### **Hertta Keisala**

- Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen hallituksen jäsen ja sihteeri

### **Janne Kivivuori**

- toimi asiantuntijana sisäisen turvallisuuden ohjelman seurannassa
- Alkoholitutkimussäätiön hallituksen jäsen
- maahanmuuttajanuorten rikollisuutta ja rikollisuuskontrollia käsittelevän EU-tutkimushankkeen ”Inside the Outsiders” tieteellisen ohjausryhmän (scientific committee) jäsen
- Nuorisotutkimus -lehden asiantuntijalukija (referee)
- sosiologian dosentti (Helsingin yliopisto)

### **Tapio Lappi-Seppälä**

- oikeusministeriön kriminaalipoliittisen strategiatiimin jäsen
- mielenterveyslain kriminaalipotilaita koskevia säännöksiä tarkistavan työryhmän jäsen
- sisäasiainministeriön tutkimuspoliittisen neuvottelukunnan jäsen
- valtakunnallisen oikeustieteen tutkijakoulun OMY:n johtoryhmän jäsen
- Kansainvälisen rikosoikeus- ja vankeinhoitosäätiön (IPPF) jäsen
- kriminologisen tieteellisen neuvoston jäsen (Euroopan neuvosto, SCC)
- Suomen Kriminalistiyhdistyksen hallituksen jäsen
- Haaste-lehden toimituskunnan jäsen
- Youth Justice -lehden toimitusneuvoston jäsen (Sage)
- Lakimies-lehden asiantuntijalukija (referee)
- Oikeus-lehden asiantuntijalukija (referee)
- rikosoikeuden dosentti (Helsingin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta)
- asiantuntijana kuultavana 31.3. eduskunnan lakivaliokunnassa vankeuslaista

### **Martti Lehti**

- rikosentorjuntaneuvoston jäsen (22.9.2005—)

### **Marjukka Litmala**

- valtioneuvoston kanslian asettaman Paremman sääntelyn toimintaohjelman projektiryhmän jäsen
- oikeusministeriön asettaman oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimuksen yhteistyöryhmän jäsen
- oikeusturva-asiain neuvottelukunnan pysyvä asiantuntija (2004—2005)
- oikeusturva-asiain neuvottelukunnan perhe-elämän oikeusturvaongelmia kartoittavan työryhmän puheenjohtaja (2004—2005)

- Oikeusturvan toteutuminen ja sen edellytykset Suomessa -tutkimushankkeen ohjausryhmän jäsen (Suomen Akatemia)
- International Journal of Consumer Studies -aikakauskirjan asiantuntijalukija (referee)
- Oikeus-lehden asiantuntijalukija (referee)
- kuluttajaekonomian dosentti (Helsingin yliopisto)

### **Vesa Muttilainen**

- kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman talous- ja velkaneuvonnan seurantaryhmän jäsen
- oikeusministeriön, sisäasiainministeriön ja Tilastokeskuksen asettaman oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmän jäsen
- oikeusministeriön strategiatiiimin maksuhäiriöpolitiikkaa koskevan ryhmän laajemman kokoonpanon jäsen
- Tilastokeskuksen ”Suomalaiset ja tuleva tietoyhteiskunta” -hankkeen johtoryhmän jäsen

### **Eira Mykkänen**

- oikeusministeriön uuden palkkausjärjestelmän toteutumisen seurantaan varten asetetun arviointiryhmän jäsen

### **Hannu Niemi**

- rikksentorjuntaneuvoston jäsen
- Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen henkilöstökokouksen puheenjohtaja

### **Jukka Savolainen**

- oikeusministeriön, sisäasiainministeriön ja Tilastokeskuksen asettaman oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmän jäsen
- vankien velkaongelmaa koskevan tutkimusprojektin ohjausryhmän jäsen
- kansainvälisen huumausainetyöryhmän varajäsen
- Social Science Quarterly -lehden asiantuntijalukija (referee)
- International Journal of Comparative Sociology -lehden asiantuntijalukija (referee)
- kriminologian dosentti (Helsingin yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta)

### **Reino Sirén**

- Alkoholiohjelma 2004—2007: alkoholiverotuksen alentamisen yhteiskunnallisten vaikutusten seurantaryhmän jäsen
- Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -lehden asiantuntijalukija (referee)

— Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -  
lehden Advisory Board'in jäsen

**Elisa Valkama**

— oikeusministeriön velkasovintojen seurantaryhmän asiantuntijajäsen

## II.6 Esitelmät kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa

### Kaijus Ervasti

- esitelmöi 13.11. Tanskan oikeusministeriön järjestämässä konferenssissa ”Alternativ konfliktløsning” Kööpenhaminassa aiheesta *Retsmægling og retssikkerhed — forestående finsk lovgivning*

### Päivi Honkatukia

- koordinoi ja toimi puheenjohtajana yhdessä Leena Suurpään kanssa Helsingin yliopiston kollegiumin ja Erik Castren -instituutin 18.—21.5. järjestämän kansainvälisen konferenssin ”Pluralism and Equality” työryhmässä ”Equality and Pluralism in Criminal Law and Criminological Discourses”; alusti yhdessä Leena Suurpään kanssa aiheesta *Young immigrant offenders and the police — tensions between equal and cultural sensitive treatment*
- piti yhdessä Tarja Pösön ja Leo Nyqvistin kanssa työryhmälustuksen *Violence talk and gender in residential care* konferenssissa ”Childhoods — Children and Youth in Emerging and Transforming Societies” Oslolla 29.6.—3.7.
- piti yhdessä Leena Suurpään kanssa esitelmän *Young immigrant men's narratives on violence: identity negotiations in Finnish society* European Group for the Study of Deviance and Social Control -ryhmän konferenssissa Belfastissa 1.—4.9.
- osallistui 10.—12.11. INTO-hankkeen loppukonferenssiin Roomassa ja esitteli yhdessä Leena Suurpään kanssa *hankkeen Suomen loppuraporttia*

### Heini Kainulainen

- esitelmöi 20.5. Helsingissä Pluralism and Equality -konferenssissa aiheesta *Raped? A study of rape in criminal proceedings*

### Janne Kivivuori

- esitelmöi 28.1. ”The Estonian—Finnish Seminar on Research Methods of Criminal Policy and Collecting Judicial Statistics” -seminaarissa aiheesta *Finnish Self-Report Delinquency Studies 1995—2004*
- piti 12.11. Roomassa ”Inside the Outsiders” -hankkeen päätöskonferenssissa valmistellun kommenttipuheenvuoron aiheesta *Immigrant minors as victims and perpetrators of crime: aspects and prospects of quantitative analysis*

### **Tapio Lappi-Seppälä**

- esitelmöi 24.2. Vankeinhoidon koulutuskeskuksessa aiheesta *Introduction to the Finnish system of Enforcement of sanctions*
- esitelmöi 6.5. University of Minnesota Law Schoolin järjestämässä Comparative Penal Policy Conferencessä teemasta *Penal Policy in Scandinavia*
- osallistui ja piti esityksen 18.—20.5. järjestetyssä *syyttäjän asemaa ja tehtäviä* kartoittavan kansainvälisen tutkijaryhmän kokouksessa Amsterdamissa
- esitelmöi 9.—10.6. Barcelonan yliopistossa aiheesta *Imprisonment and Alternative Sanctions in Finland*
- osallistui ja piti esityksen 31.10.—1.11. *vankilan vaihtoehtoja käsittelevän käsikirjan* laatimista koskevan YK:n asiantuntijaryhmän kokouksessa Wienissä

### **Martti Lehti**

- esitelmöi 28.1. ”The Estonian—Finnish Seminar on Research Methods of Criminal Policy and Collecting Judicial Statistics” -seminaarissa aiheesta *The Finnish Homicide Monitoring System*

### **Jukka Savolainen**

- esitelmöi 10.2. The Siena Group for Social Statisticsin seminaarissa Helsingissä aiheesta *Is there Bias in My Error? Using Data from Victim Surveys to Validate Official Statistics*
- esitelmöi 20.5. Norjassa NSfK:n seminaarissa aiheesta *The Effects of the National Crime Prevention Program in Finland*
- esitelmöi 27.6. Washington DC:ssä National Institute of Justicea aiheesta *Decline of domesticity or a surge in civility? Sources of decline in domestic violence against women in Finland, 1980—2003*
- esitelmöi 18.11. Torontossa American Society of Criminologyn Annual Meetingissä aiheesta *Structure and Civility: Sources of Decline in Family Violence Against Finnish Women, 1980—2003*

### **Mirka Smolej**

- osallistui 31.8.—3.9. Krakovassa Fifth Annual Conference of the European Society of Criminology -tapahtumaan ja alusti aiheesta *The association between crime media and fear of violence*
- osallistui 9.11. Strasbourgissa tieteellisenä asiantuntijana European Commission for the Efficiency of Justice, Taskforce on Timeframes of Proceedings (CEPEJ-TF-DEL) -kokoukseen, jossa alusti selvityksestä *Time Management in Nordic Courts*

## II.7 Muu osallistuminen kansainvälisiin seminaareihin ja kokouksiin

### **Kaijus Ervasti**

- osallistui 2.—4.9. Pohjoismaisen sovitteluforumin sovitteluseminaariin Haikossa

### **Päivi Honkatukia**

- osallistui 14.—15.3. NSfK:n neuvoston kokoukseen Helsingissä

### **Heini Kainulainen**

- osallistui 8.—10.6. Tallinnassa huumetutkijoiden seminaariin

### **Risto Jaakkola**

- osallistui 2.2. EU-maiden perhejärjestöjen liiton COFACEn hallituksen kokoukseen Brysselissä
- osallistui 15.—19.6. Luxemburgissa Suomen toisena edustajana Kansainvälisen perhesuunnittelujärjestöjen liiton (IPPF) Euroopan verkoston aluekokoukseen

### **Tapio Lappi-Seppälä**

- osallistui 9.—11.9. pohjoismaista kriminaalipolitiikka-antologiaa valmistelevan tutkijaryhmän kokoukseen Kööpenhaminassa

### **Marjukka Litmala**

- osallistui 8.—10.6. Killarneyssä, Irlannissa International Legal Aid Group -konferenssiin (Theme ”Legal Aid in the Global Era”)

### **Jukka Savolainen**

- osallistui 12.—14.8.2005 Kööpenhaminassa seminaariin Nordic Campbell Collaboration Research Seminar on Evidence-based Policy & Practice

### **Mirka Smolej**

- osallistui 28.—30.9. Pisassa/Livornossa järjestettyyn European Marie Curie Conferenceen; posterit: Fear of crime and the media. Images and perceptions of criminality and crime control

## II.8 Esitelmät ja luennot kotimaisissa tilaisuuksissa

### Kaijus Ervasti

- luennoi 21.1. oikeusministeriön tuomareille järjestämässä seminaarissa Tuomioistuimen sovittelumenettelystä aiheesta *sovittelu ja vaihtoehtoinen konfliktinratkaisu*
- alusti 26.1. Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkoston (KATU) järjestämässä tilaisuudessa aiheesta *Sovittelun kehityssuuntia*
- alusti 10.2. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan tutkijalinjan opiskelijoille aiheesta *Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustoiminta ja oikeussosiologinen tutkimus*
- alusti 6.4. Stakesin ja Suomen sovittelufoorumi ry:n järjestämässä seminaarissa ”Sovittelu ja tuomioistuinmenettely — kaksi käsitystä oikeudesta” aiheesta *Oikeudenmukaisuus sovittelussa ja tuomioistuinkäsittelyssä*
- luennoi 14.4. Hallinnon kehittämiskeskuksen järjestämällä säädösvalmistelun peruskurssilla aiheesta *Säädösten vaikutusten arviointi*
- alusti 18.4. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen yhteisessä tutkijaseminaarissa vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta aiheesta *Konfliktinratkaisua vai riidanratkaisua — kaksi käsitystä konfliktinhallinnasta*
- alusti 28.4. Hämeenlinnan käräjäoikeudessa tuomareille ja asianajajille järjestetyssä koulutustilaisuudessa aiheesta *Tuomioistuinsovittelu*
- esitelmöi 7.6. WSOY:n järjestämässä seminaarissa ”Perheoikeus — Avioero ja huoltoriidat” aiheesta *Perheasioiden sovittelu tuomioistuimessa*
- alusti 14.8. Demla ry:n kesäseminaarissa Lahdessa aiheesta *Tuomioistuinkulttuurin kehityslinjoja*
- alusti 5.9. KKO:n, KHO:n ja tutkijoiden yhteisessä seminaarissa korkeimmassa oikeudessa aiheesta *Vaihtoehtoinen konfliktinratkaisu ja tuomioistuinsovittelu*
- piti 15.9. oikeusministeriön tuomareille järjestämässä tuomioistuimen sovittelumenettelyä koskevassa seminaarissa esitelmän aiheesta *Sovittelu, vaihtoehtoinen konfliktinratkaisu ja tuomioistuinsovittelu*
- luennoi 20.9. HAUS:in säädösvalmistelun peruskurssilla aiheesta *Säädösten vaikutusten arviointi*
- luennoi 22.9. WSOYpron järjestämässä seminaarissa ”Tuomioistuinsovittelu — tehokas ja joustava tapa ratkaista riitoja” *konflikteista, sovittelusta ja tuomioistuinsovittelusta*
- luennoi 8.10. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ammattillisen OTL-tutkinon metodikurssilla aiheesta *Empiirinen oikeustutkimus*

- alusti 18.10. Helsingin lautamiesyhdistyksen vierailukäynnillä Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa aiheesta *Maallikoiden osallistuminen oikeudenkäyttöön*
- esitelmöi 25.10. Säästöpankkiliiton järjestämällä Ajankohtaisen lainsäädännön päivillä aiheesta *Uusi tuomioistuinsovittelu*
- esitelmöi 31.10. Suomen Akatemian PERILUC-hankkeen (menettelylliset ympäristölliset oikeudet maankäyttökongflikteissa) seminaarissa ”Maankäyttökongfliktit, vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät ja ennakoivat oikeus” aiheesta *Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenetelmät: uusia mahdollisuuksia maankäyttökongfliktien hallitsemiseen ja ratkaisemiseen?*
- alusti 2.11. Helsingin käräjäoikeudessa aiheesta *Tuomioistuinsovittelun lähtökohdat ja hyvän sovittelijan ominaisuudet*
- esitelmöi 10.11. Efeko Oy:n järjestämällä Lastenvalvojien koulutuspäivillä Tampereella aiheesta *Uusi tuomioistuinsovittelu*
- luennoi 11.11. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan syventävien opintojen yleistiedollisessa seminaarissa aiheesta *Kongfliktit, kongfliktinratkaisu ja riitaprosessi*
- esitelmöi 22.11. Järvenpään oikeusaputoimistossa Tuusulan seudun tuomareille, asianajajille ja yleisille oikeusavustajille aiheesta *Tuomioistuinsovittelu ja hyvän sovittelijan ominaisuudet*
- esitelmöi 16.11. Kiinteistöalan koulutuksen järjestämällä Vuokravalvoja-päivillä Lahdessa aiheesta *Tuomioistuinsovittelu*
- esitelmöi 23.11. Lahdessa Suomen Asianajajaliiton Päijät-Hämeen osaston järjestämässä koulutustilaisuudessa asianajajille ja tuomareille aiheesta *Tuomioistuinsovittelusta annetun lain lähtökohdat ja tarkoitus*
- alusti ja osallistui paneelikeskusteluun 26.11. Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen 35-vuotisjuhlaseminaarissa ”Onko oikeus- ja yhteiskuntatieteillä yhteyttä?” aiheesta *Oikeus- ja yhteiskuntatieteiden tutkimusongelmat ja menetelmät — monitieteisyyden mahdollisuudet?*
- alusti 28.11. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan järjestämässä tilaisuudessa aiheesta *Sovittelu tuomioistuimessa*
- alusti 7.12. Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa jatko-opiskelijoille aiheesta *Kosketuspinnat oikeustieteen ja sosiologian välillä*
- esitelmöi 16.12. Turun käräjäoikeudessa aiheesta *Tuomioistuinsovittelu*
- esitelmöi 29.12. Porissa Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen Satakunnan osaston järjestämässä tilaisuudessa aiheesta *Tuomioistuinsovittelu*

### **Päivi Honkatukia**

- luennoi 20.1. yhdessä Heini Kainulaisen kanssa Diakoniammattikorkeakoulussa Järvenpäässä aiheesta *Syrjäytyminen yhteiskunnan reuna-alueilla: kriminaaliryöstön ja sosiaalityön leikkauspintoja*
- luennoi 31.1. yhdessä Sari Näreen kanssa Helsingin yliopiston luentosarjalla ”Sukupuoli, väkivalta ja oikeus” aiheesta *Onko väkivalta sukupuolittunut ilmiö?*

- kertoi 7.2. *Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta* Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen graduvirikeseminaarissa
- luennoi 7.2. Helsingin yliopiston luentosarjalla ”Sukupuoli, väkivalta ja oikeus” aiheesta *Nuoret ja väkivalta*
- esitteli 17.3. *laitoksen tutkimustoimintaa* Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen opiskelijoille
- toimi 31.3. puheenjohtajana Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen järjestämässä keskustelutilaisuudessa ”Naisiin kohdistuva väkivalta — mitä pitäisi vielä tutkia?”
- toimi yhdessä Heini Kainulaisen kanssa *kriminologian* työryhmän puheenjohtajana 1.—2.4. järjestetyillä Sosiologipäivillä Joensuussa
- luennoi yhdessä Heini Kainulaisen ja Sari Näreen kanssa 18.4. Helsingin yliopiston luentosarjalla ”Sukupuoli, väkivalta ja oikeus” aiheesta *Henkirikollisuuden piirteitä*
- toimi 26.11. Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen 35-vuotisjuhlaseminaarissa ”Onko oikeus- ja yhteiskuntatieteillä yhteyttä?” puheenjohtajana metodologisia kysymyksiä käsittelevässä paneelissa

### **Risto Jaakkola**

- alusti 21.4. Järvenpään kartanon rotaryklubilla aiheesta *Kohtaavatko kansan ja oikeuslaitoksen näkemykset*
- alusti 26.4. Väestöntutkimuslaitoksen lähiajan haasteet -seminaarissa aiheesta *Väestöntutkimuslaitos osana suomalaista väestöntutkimusta*
- esitelmöi 16.12. Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen 50-vuotisjuhlassa aiheesta *60-luku: sosiologian kulta-aika*

### **Heini Kainulainen**

- luennoi 20.1. yhdessä Päivi Honkatukia kanssa Diakonia-ammattikorkeakoulussa Järvenpäässä aiheesta *Syrjäytyminen yhteiskunnan reunalueilla: kriminaaliryöstö ja sosiaaliryöstö leikkauspintoja*
- luennoi 14.2. Helsingin yliopiston luentosarjalla ”Sukupuoli, väkivalta ja oikeus” aiheesta *Seksuaalirikosten esitutkinta*
- luennoi 14.2. Unioni Naisasialiitto Suomessa ry:n, Helsingin yliopiston Vapaan sivistystyön toimikunnan ja Työväen Sivistysliiton järjestämässä Avoimessa Naisten Korkeakoulussa aiheesta *Miten seksuaalinen väkivalta tunnistetaan rikosoikeudellisessa järjestelmässä?*
- esitelmöi 17.2. tutkimuksesta ”*Raiskattu? Tutkimus raiskausten käsittelemisestä rikosprosessissa*” Helsingin yliopiston rikosoikeuden jatkokoulutusseminaarissa
- esitteli 17.3. *laitoksen tutkimustoimintaa* Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen opiskelijoille
- toimi yhdessä Päivi Honkatukian kanssa *kriminologian* työryhmän puheenjohtajana 1.—2.4. järjestetyillä Sosiologipäivillä Joensuussa

- luennoi yhdessä Päivi Honkatukian ja Sari Näreen kanssa 18.4. Helsingin yliopiston luentosarjalla ”Sukupuoli, väkivalta ja oikeus” aiheesta *Henkirikollisuuden piirteitä*
- esitelmöi 17.5. Stakesissa huumetutkijoiden välisessä tapaamisessa aiheesta *Syyttämättäjättämiskäytännöstä huumausainerikoksissa*
- esitelmöi 29.9. Naisten Linjassa aiheesta *Miten naisten seksuaalista itsemääräämisoikeutta suojellaan rikosoikeudellisessa järjestelmässä?*
- piti 6.—13.10. Poliisiammattikorkeakoulun päällystökurssilaisille luentosarjan *Rikollisuus tilastojen valossa*
- esitelmöi 24.11. Irti Huumeista ry:n järjestämässä tilaisuudessa aiheesta *Huumeiden käyttäjä rikosoikeudellisen kontrollin kohteena; lainsäädäntöä ja käytäntöä*

### **Janne Kivivuori**

- alusti 9.6. aiheesta *Kansallinen uhritutkimus sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteiden toteutumisen arviointivälineenä* sisäisen turvallisuuden ohjelman seurantaryhmässä Helsingissä
- alusti 13.10. aiheesta *Rikollisuuden mittaaminen ja osoitinjärjestelmät* Kriminalistiyhdistyksen kokouksessa Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa

### **Tapio Lappi-Seppälä**

- piti 7.2.—4.3. Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa *kriminologian* kurssin (7 luentokertaa)
- esitelmöi 9.3. syyttäjien koulutustilaisuudessa aiheesta *kriminaalipoliittisia näkökohtia syyttämättä jättämisestä*
- esitelmöi 21.4. WSOYpro:n järjestämässä ”Rikosoikeus — yleiset opit ja oikeuskäytäntö” -seminaarissa *yleisten oppien päälinjausta, tahallisuudesta, syyntakeisuudesta ja syyntakeettomuudesta sekä rangaistuksen määräämisestä*
- esitelmöi 11.5. STM:n järjestämässä ”Mielenterveyslain kriminaalipotilaita koskevat säännökset” -seminaarissa *syyntakeettomuussäännösten soveltamiskäytännöistä*
- esitelmöi 16.5. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan järjestämässä ”Rikos, rangaistus ja prosessi” -seminaarissa *syyntakeettomuussäännösten soveltamiskäytäntöjen tutkimisesta*
- esitelmöi oikeusministeriön ja Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskuksen 31.5.—1.6. järjestämässä *Rikosoikeutta tuomareille -seminaarissa rikosoikeuden yleisiä oppeja koskevan uudistuksen lähtökohdista ja kriminaalipolitiikasta, RL 3 luvusta sekä seuraamuslajin valinnasta ja rangaistuksen määräämisestä*
- luennoi 21.10. Vaasan hovioikeuden tuomaripäivillä aiheesta *rangaistuskäytännöt ja rangaistuslajin valinta oikeuskäytännön valossa*

- esitelmöi 11.11. Kriminaalihuoltolaitoksen Tampereen aluetoimiston 50-vuotisjuhlaseminaarissa Tampereella aiheesta *yhdyskuntaseuraamusten mahdollisuudet ja haasteet yhteisöllisenä toimintana*
- alusti 26.11 Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen juhlaseminaarissa aiheesta *oikeus- ja yhteiskuntatieteiden suhde politiikkaan*

### **Martti Lehti**

- luennoi 3.4.2005 Tampereella Minä Ajattelen — suuressa filosofiatapah-tumassa aiheesta ”*Euroopan viimeiset barbaarit? Suomalaisen henkiri-kollisuuden lyhyt historia*”

### **Marjukka Litmala**

- esitteli 26.1. yhdessä Vesa Muttilaisen kanssa *laitoksen ja erityisesti yleisen yksikön tutkimustoimintaa* laitoksella vierailleille Laurea-ammatti-korkeakoulun opiskelijoille
- esitteli 27.5. yhdessä Tapio Lappi-Seppälän ja Janne Kivivuoren kanssa *laitoksen tutkimustoimintaa* laitoksella vierailleelle eduskunnan lakivalio-kunnalle
- esitteli 28.9. laitoksen ja erityisesti yleisen yksikön tutkimustoimintaa sekä alusti aiheesta *Aviovarallisuusjärjestelmän toimivuus* Helsingin yli-opiston oikeustieteellisen tiedekunnan syventävien opintojen projekti-ryhmän opiskelijoille ohjaajineen
- alusti 12.10. teemasta *Nuori ja oikeudellistuva maailma* Editan järjestä-mässä Nuoren oikeudet -teoksen julkistamistilaisuudessa Helsingissä
- alusti 23.11. teemasta *Oikeuspoliittinen tutkimus — lainsäätäjän tuki vai vahtikoira?* Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen ja Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan yhteisessä tutkijaseminaarissa Helsingin yliopistossa

### **Vesa Muttilainen**

- esitteli 26.1. yhdessä Marjukka Litmalan kanssa *laitoksen ja erityisesti yleisen yksikön tutkimustoimintaa* laitoksella vierailleille Laurea-ammatti-korkeakoulun opiskelijoille
- esitelmöi 3.5. Helsingissä Uudenmaan lääninhallituksen järjestämässä velkaseminaarissa aiheesta *Kotitalouksien velkaongelmat ja velallisen muotokuva*
- esitelmöi 27.10. aiheesta *Asuntohäädöt 2000-luvun Suomessa* köyhyyttä ja syrjäytymistä käsitelleessä työryhmässä sosiaalipolitiikan päivillä Tu-russa
- esitelmöi 23.11. Oulussa mielenterveyskuntoutujia auttavan Hyvänmie-lentalon asuntoprojektin päätösseminaarissa aiheesta *Asuntohäädöt 2000-luvun Suomessa*

- esitelmöi 23.11. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkijaseminaarissa aiheesta *Hyvinvointivaltiomallit ja kuluttajakonkurssimallit*

### **Hannu Niemi**

- esitelmöi Pelastakaa Lapset ry:n 22.—23.9. Oulussa järjestämässä seminaarissa ”Lasten seksuaalinen hyväksikäyttö, ihmiskauppa ja internet” aiheesta *Seksuaalirikokset tilastojen valossa*
- esitelmöi Kirkkohallituksen 2.—3.11. Jyväskylässä järjestämässä kriminaali- ja päihdetyön symposiumissa ”Nuoret, rikollisuus ja päihteet” aiheesta *”Katsaus rikollisuuteen Suomessa. Huomion kohteena erityisesti nuoret ja nuoret aikuiset”*

### **Yaira Obstbaum**

- alusti 1.4. Joensuussa Sosiologipäivien kriminologian työryhmässä otsikolla *Poikkeavatko suomenruotsalaiset nuoret suomenkielisistä nuorisorikollisuuden alueella? Voidaanko asiaa valottaa sosiaalisen pääoman ja sosiaalisen kontrollin teorioiden käsitteiden avulla?*
- luennoi 6.10. Turussa Länsi-Suomen lääninhallituksen järjestämässä seminaarissa ”Frisk Framåt” aiheesta *Självrappporterad brottslighet i finskspråkiga och svenskspråkiga skolor*

### **Sanna Rönkä**

- alusti 3.2. Valtakunnansyyttäjänviraston huumesyyttäjäpalaverissa aiheesta *Havaintoja nuorten huumeiden käyttäjien puhuttelusta*
- esitelmöi 28.9. Varsinais-Suomen syyttäjien koulutuspäivässä Turussa aiheesta *Nuorten huumeiden käyttäjien puhuttelu — tutkimuksellinen näkökulma*

### **Venla Salmi**

- luennoi 9.6. Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton (HYOL ry) la-  
kitiedon kurssilla Helsingissä aiheesta *Nuorten rikoskäyttäytyminen*
- luennoi 4.8. Nuoret lainrikkoajat -seminaarissa Tampereella aiheesta *Nuorten rikoskäyttäytymisen piirteitä ja kehityssuuntia 1995—2004*

### **Christa Salovaara-Karstu**

- esitelmöi 28.2. ympäristöministeriön seminaarissa ”Asuntohäädöt ja niiden vähentäminen uusimman tutkimuksen valossa” aiheesta *Asuntohäädöt ja häädetyt nyky-Suomessa*

### **Jukka Savolainen**

- piti Helsingin yliopiston sosiologian laitoksella *tutkimusharjoituskurssin* kevät- ja syyslukukaudella (n. 20 kertaa, yhteensä 40 tuntia)
- esitelmöi 16.6. oikeusministeriön seminaarissa uusintarikollisuudesta ja nuorisorangaistuksesta aiheesta *Uusintarikollisuuden vertaileva tutkimus rekisteriaineistojen avulla*
- luennoi 31.10. Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen *graduvirikese-minaarissa*
- piti 3.11. dosenturiin liittyvän luentonäytteen Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa aiheesta *Naisiin kohdistuvan perheväkivallan kehitys Suomessa*

### **Reino Sirén**

- esitelmöi 16.11. Kangasalla ”Haittojen ehkäisy alkoholihallinnon, kunnan ja elinkeinon yhteistyönä” -seminaarissa aiheesta *Alkoholi ja väkivalta ravintoloissa ja muissa julkisissa tiloissa*

## **II.9 Yliopistoyhteistyö (luento-opetus kohdassa II.8)**

### **Päivi Honkatukia**

- toimi yhden väitöskirjan esitarkastajana (Kuopion yliopisto)
- toimi kolmen pro gradu -tutkielman ohjaajana ja toisena tarkastajana (Helsingin yliopisto)

### **Janne Kivivuori**

- toimi yhden pro gradu -työn tarkastajana (Helsingin yliopisto)
- toimi kahden pro gradu -työn ja yhden väitöskirjan ohjaajana (Helsingin yliopisto)

### **Jukka Savolainen**

- toimi kolmen pro gradu -työn ohjaajana (Helsingin yliopisto, sosiologian laitos ja oikeustieteellinen tiedekunta)

## LIITE III: KIRJASTO

Kirjastoon ostettiin sekä saatiin vaihtoina ja vapaakappaleina monografioita, koti- ja ulkomaisten sarjojen osia, tilastoja ja vuosikertomuksia. Kokoelmiin valittu aineisto luetteloitiin ja asiasanoitettiin PrettyLib-tietokantaan. Tietokantaan oli vuoden lopussa luetteloitu 9 955 nimekettä (2004: 9 783). Kasvua edellisestä vuodesta oli 172 nimekettä, josta pieni osa on takautuvaa luettelointia. Jatkuvasti saapuvia aikakauslehtiä oli noin 120. Lisäksi tutkimuslaitoksen henkilökunnalla on käytössään elektronisia lehtiä ja tietokantoja.

Kokoelmista lainattiin yhteensä 215 nimekettä, joista 211 (98 %) tutkimuslaitoksen omalle henkilöstölle. Muista kirjastoista laitoksen henkilöstölle toimitettiin noin 50 kaukopalvelulainaa tai -kopiota.

Kirjastosihteeri toimi Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologin ylläpitämän pohjoismaisen kriminologian bibliografian (Bibliography of Nordic Criminology; [bibliography.nsfk.org](http://bibliography.nsfk.org)) toimittajana.

## LIITE IV: HENKILÖSTÖ

Vuoden 2005 aikana laitoksella työskentelivät seuraavat henkilöt:

### **Laitoksen johtaja**

OTT Tapio Lappi-Seppälä

### **Toimisto**

VTL Risto Jaakkola, hallintosihteeri 2.12.—  
Yo.merkonomi Eira Mykkänen, osastosihteeri  
Yo.merkonomi Sirpa Turunen, osastosihteeri  
Oikeust. yo Ville Hinkkanen, kirjastosihteeri  
Gun-Britt Kuusimäki, virastomestari

### **Kriminologinen yksikkö**

VTT Janne Kivivuori, tutkimusjohtaja  
VTT Päivi Honkatukia, erikoistutkija  
Ph.D. Jukka Savolainen, erikoistutkija  
VTL, LuK Reino Sirén, erikoistutkija  
OTK Hannu Niemi, erikoissuunnittelija  
OTL Heini Kainulainen, tutkija  
OTT Martti Lehti, tutkija  
KT Venla Salmi, tutkija

### **Yleinen yksikkö**

MMT Marjukka Litmala, tutkimusjohtaja  
VTL Risto Jaakkola, erikoistutkija —30.11.  
YTT Vesa Muttilainen, erikoistutkija  
OTK Kari Alasaari, tutkija  
OTT Kaijus Ervasti, tutkija  
LL.M. Hertta Keisala, tutkija  
HTM Christa Salovaara-Karstu, tutkija  
VTM Mirka Smolej, tutkija 1.10.—  
VTM Elisa Valkama, tutkija 15.8.—

### **Tutkimusavustajat**

OTK Elina Castrén 1.1.—28.2., 15.4.—31.8.  
maa- ja metsät. yo Päivi Huju 15.11.—  
oikeust. yo Elina Liisanantti  
valtiot. yo Yaira Obstbaum  
oikeust. yo Henriikka Rosti 28.11.—  
valtiot. yo Sanna Rönkä —7.8.

Tutkimuslaitoksen tiloissa on vuoden aikana työskennellyt myös väitöskirjaansa tekevä OTL Matti Marttunen (OMY-tutkijakoulu).

## SAMMANDRAG

Rättspolitiska forskningsinstitutets viktigaste resultatmål år 2005 gällde undersökning av förändringar i brottsnivån samt evaluering av centrala lagreformer.

Under år 2005 har institutets kriminalforskningen främst omfattat basforskning i brottslighetens nivå. Därtill bedrevs forskning inom ramen för ungdomsbrottslighet, våldsbrottslighet och återfallsbrott samt alkoholbrukets samband med brottslighet. Brottsofferundersökningar är även en viktig del av institutionens verksamhet. Under år 2005 gav undersökningen kring invandrare som brottsförövare och brottsoffer nya inblickar gällande offerundersökningarna.

Inom forskningen av det straffrättsliga påföljdssystemet granskades speciellt påföljder och straffrättsliga åtgärder som hänförs otillräkneliga samt åtgärder vid narkotikabrott. Resultat från kriminalpolitiska undersökningar och undersökningar gällande brottprevention har publicerats i internationella och nationella tidskrifter. I publikationen Rikollisuustilanne gavs en överblick av brottsligheten under förgående år.

Forskningsinstitutet kartlade också den rättspolitiska forskningens allmänna nivå och omfattning i Finland. Utredningen gav belägg för tidigare antaganden om att den rättspolitiska forskningen i Finland är splittrad och att mängden forskning endast uppgår till en bråkdel av vad som bedrivs i Sverige inom området.

Uppföljningen och evalueringen av lagstiftningsarbetet innefattade speciellt analys och evaluering av rättsliga tjänster, domstolsväsendet, familjerättsliga frågor samt datasekretessfrågor och evaluering av åtgärderna vid skuldsaneringar. Många uppföljningsstudier hade direkt anknytning till det aktuella regeringsprogrammet.

Lagberedningen och riksdagsarbetet har synligen gynnats av den forskning som bedrivits. Många forskningar har bidragit till diskussion som lett till lagstiftningsplaner och projekt.

Institutets forskare deltar flitigt i justitieministeriets strategiarbete, vilket har ökat forskningsresultatens rättspolitiska relevans och implementering. Forskningsinstitutet är även delaktig i strategiverksamheten gällande kriminalpolitik, medborgarnas rättsförhållanden samt domstolsverksamhetens utvecklande. Forskningsinstitutets personal innehade positioner som sakkunniga i 19 olika lagberednings- och planeringskommittéer av vilka 11 direkt hade samband med lagberedning.

Forskningsinstitutet uppfyllde alla resultatmål som uppställdes för år 2005. Verksamheten har varit effektiv och ekonomin god. Mängden publikationer inom forskningsinstitutet översteg, i relativa termer, mångfalt den mängd publikationer som produceras i andra sektorforskningsenheter.

I serien Rättspolitiska forskningsinstitutets forskningar utkom 4 publikationer och i serien Forskningsmeddelanden 3. Allt som allt publicerade institutets forskare 76, forskningar, artiklar eller texter (3,4 texter/personarbetsår). Dessutom höll personalen 104 föredrag eller inlägg, av vilka 84 ägde rum i Finland och 20 i internationella sammanhang. Forskningsinstitutets personalen stod även för 43 föreläsninganföranden.

Den totala arbetsinsatsen uppgick under året till 22,5 personarbetsår och den totala budgeten till 1 478 000 euro. Den statliga budgeteringens andel av detta uppgick till 1 300 000 euro.